

ĽUDOVÝ ODEV

z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

PROGRAM

Erasmus+

TRVANIE PROJEKTU

1.9.2020 - 31.8.2022

AKCIA

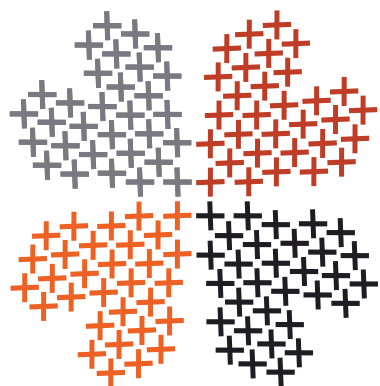
STRATEGICKÉ PARTNERSTVÁ V OBLASTI VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

KLÍČOVÁ AKCIA

SPOLUPRÁČA V OBLASTI INOVÁCIÍ A VÝMENA
OSVEDČENÝCH POSTUPOV

**ĽUDOVÝ ODEV
Z ASPEKTU TRADÍCIE
PROPAGÁCIE A ZACHOVANIA
KULTÚRNEHO DEDIČSTVA**

L'UDOVÝ ODEV Z ASPEKTU TRADÍCIE PROPAGÁCIE A ZACHOVANIA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

OBSAH

- Projektoví partneri.....3
- Základné informácie o projekte 9
- Pracovný plán 14
- Nadnárodné projektové stretnutia 16
- Vzdelávacie – školiace podujatia pre zamestnancov 18
- Miestne projektové aktivity 22
- Diseminačné aktivity 55
- Ľudový odev v krajinách projektových partnerov 70

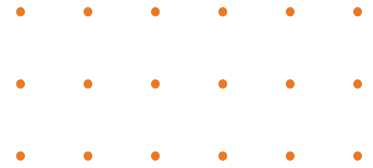

L'UDOVÝ ODEV
z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

Erasmus+

PROJEKTOVÍ PARTNERI

KOORDINÁTOR PROJEKTU

Tradičné ľudové umelecké remeslá

LEOPOLDOV, SLOVENSKO

PROJEKTOVÍ PARTNERI

U člověka

spolek oživé historie a tradičního řemesla,
PRAŽMO, ČESKO

Stowarzyszenie Forum Ceramików

GLIWICE, POLSKO

Etno dom Zuza

KOVAČICA, SRBSKO

Šance pro Šanci

ČESKÝ TĚŠÍN, ČESKO

LUDOVÝ ODEV

z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

LOGO

Autor loga:

DANIEL VALOVEC

Etno dom Zuza, Srbsko

VIDEO [HTTP://S.CUFORUM.PL/?P=3276](http://s.cuforum.pl/?p=3276)

Autor videa:

ZBIGNIEW KWOLEK

Stowarzyszenie Forum Ceramików, Polsko

TRADIČNÉ ĽUDOVÉ UMELECKÉ REMESLÁ

Na Slovensku sa ľudové zvyky, tradície a obyčaje udržiavajú rôznym spôsobom. Významnou súčasťou kultúrnych tradícií sú ľudové remeslá, ktoré sú jedinečnými kultúrnym dedičstvom Slovenska a svedčia o vysokej kvalite ľudových výrobcov.

O b č i a n s k e združenie Tradičné ľudové umelecké remeslá vzniklo v roku 2006 a jeho činnosť je zameraná na zachovávanie tradičných ľudových remesiel, prezentáciu remesiel a remeselníkov na Slovensku i v zahraničí. Sídlo združenia je v Leopoldove, ale pôsobí po celom Slovensku. Členskú základňu spolu s dobrovoľníkmi tvorí 86 organizačných pracovníkov, dobrovoľníkov a remeselníkov zo Slovenka a Česka.

Tradičné ľudové umelecké
remeslá

Strečanského 602
920 41 Leopoldov

Mobil: 0905 759 645, 0903 483760

ludoveremesla@gmail.com

www.ludoveremesla.org

HLAVNÉ ČINNOSTI ZDRUŽENIA:

- organizovanie medzinárodných festivalov ľudových remeselníkov pod názvom Ľudové umelecké remeslá vo viacerých mestách na Slovensku
- projekty so zdravotne postihnutými ľuďmi, seniormi, mládežou
- výučba ergoterapeutov v oblasti ľudových remesiel
- organizovanie akcií pre deti a širokú verejnosť, na ktorých sa prezentuje ľudové remeslo formou workshopov.

Oz je koordinátorom projektov Erasmus +, ktorých cieľovými skupinami sú nielen zdravotne postihnuté osoby, ergoterapeuti, seniori, ale aj organizácie zaoberajúce sa umením, tradíciami a remeslami.

- INTEGRA
- Šanca pre minority
- Ľudové remeslo- šanca pre každého
- Excelentní lektori vzdelávania dospelých – základ a jadro kvalitej inštitúcie
- Craft for better future
- Kreatívny ergoterapeut ako jeden pilierov činností domovov sociálnych služieb
- Zodpovedne a s úctou k ľudovým tradíciám
- Aplikácia medzinárodných skúseností pri organizovaní kultúrnych podujatí
- Ľudový odev z aspektu tradície, propagácia zachovania kultúrneho dedičstva
- Follow the story- applied storytelling as a motivation and encouraging strategy in adult education

Oz Tradičné ľudové umelecké remeslá už 16 rokov pracuje v oblasti ľudových remesiel a spolupracuje s domovmi sociálnych služieb na Slovensku i v zahraničí. Neustále rozširujeme sieť spolupracovníkov po celom Slovensku, ktorí sú nám nápomocní pri organizovaní podujatí Ľudové umelecké remeslá ale i pri organizácii projektov a organizácii workshopov.

U ČLOVĚKA

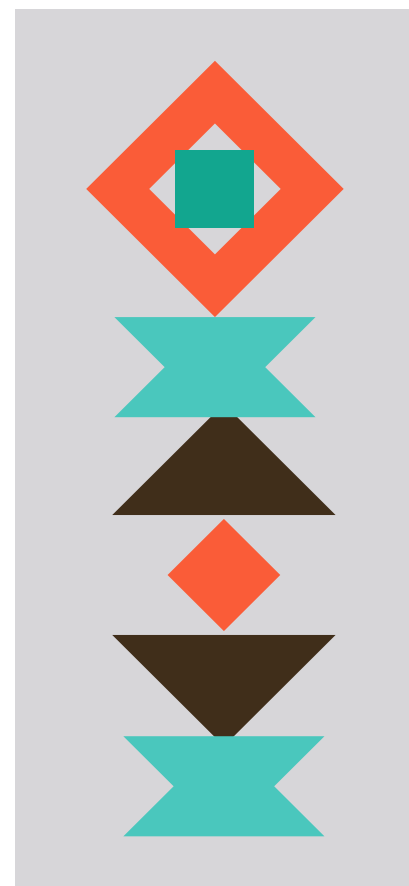
Spolek oživé historie a tradičního řemesla „U člověka“ je neziskovou zájmovou organizací z Moravskoslezských Beskyd, která se snaží oživit u široké veřejnosti zájem o prapůvodní tradiční kulturu a řemeslné dovednosti našich předků. Ve snaze sklonit rodinný, pracovní i společenský život, v 2017 roce jsme založili samosprávné sdružení U člověka se sídlem v Pražmě pod Lysou Horou.

Jsme profesní muzejníci, historici, pedagogové ale hlavně nadšenci, kteří se snaží experimentální formou seznamovat veřejnost s tradičními technikami, jak zpracovat vlákno, jak utkat látku, jak pomlít zrna, upéct nekvašený chléb, či uvařit praženou kaši. Předvádíme práci s hrnčířskou hlinou i se dřevem. Spolek náš čítá čtyři regulérní členy a minimálně dvě desítky dobrovolníků. Ale třešničkou na dortu jsou naši malí dobrovolníci, kteří jsou pořad s námi a ovládají i předvádějí některé techniky jako profesionálové. Pod záštitou spolku, ve svém volném čase vydáváme se do blízkého i vzdáleného okolí, navštěvujeme školská a sociální zařízení, trhy, jarmarky, historické i folklórní slavnosti a snažíme se v rámci živých vystoupení a prezentací zaujmout a vtáhnout okolo přihlížející do děje. Oslovujeme děti, dospělé, seniory i handicapované.

Jsme častými návštěvníky Centra sociálních služeb v Českém Těšíně, kde pokoušíme se u seniorů vzbudit chuť vyzkoušet si na vlastní kůži něco, co provázelo každodenní život člověka po dlouhá tisíciletí. O to úspěšněji, že s námi předvádí taky naši „malí dobrovolníci“, jenž pro seniory jsou nejmilejší návštěvou.

Přijímáme i pozvání na akce regionálního muzea, kde nad rámec prohlídky v Archeoparku Chotěbuz Podobora, snažíme se prezentovat zpracování ovčí vlny od spřádání jej po slovanském způsobu na jednoduchých vřetenech s přesleny až po metody pozdního středověku.

Vše vlídně, hravě, s lehkou nadsázkou, a hlavně s úsměvem. Jsme přece U člověka

U člověka
Pražmo 49

Česká Republika

Tel. +420732825832

Email: ucloveka@ucloveka.cz

Web: www.ludoveremesla.org

STOWARZYSZENIE FORUM CERAMIKÓW

Stowarzyszenie Forum Ceramików je združenie-keramická dielňa z mesta Gliwice. Vznikla v roku 2005. Organizácia združuje vynikajúcich remeselníkov, ktorí sú majstrami vo výrobe a tvorbe keramiky. Členovia združenia pochádzajú z Gliwic a blízkeho regiónu.

Základnými cieľmi ich práce je udržiavanie tradičných remesiel a formovaním tvorivých dielní a workshopov ich propagácia pre záujemcov zo širokej verejnosti.

Členovia združenia sa zúčastňujú mnohých domácich a zahraničných festivalov ľudových remesiel. Taktiež udržiavajú mnohé kontakty so združeniami, resp. remeselníkmi-umelcami z iných krajín, ktorých pozývajú ako pedagógov na svoje tvorivé dielne a prednášky.

Združenie má vlastné priestory - ateliéry,

dielne, učebne v ktorých organizuje tvorivé dielne, vlastné vonkajšie priestory a galériu na výstavy a workshopy, v ktorých prezentuje výsledky svojej tvorivej práce.

Organizácia má počas svojej existencie bohaté skúsenosti s prácou a propagáciou v oblasti tradičných ľudových remesiel. Zo svojich zamestnancov si vytvoril profesionálnu základňu, ktorá excelentne zvláda úlohy, ktoré si stanovili a sú pripravení na ďalšie náročné výzvy. Popri výskume a zdokonaľovaní pracovných postupov organizujú tvorivé dielne, workshopy, besedy, výstavy a kultúrne podujatia.

Veľkú pozornosť venujú aj minoritným skupinám spoločnosti. Organizujú workshopy a odborné semináre pre ľudí s nízkou kvalifikáciou, resp. ľudí, ktorí stratili zamest-

nanie. Pozornosť venujú aj dokumentačnej činnosti, čo je veľmi dôležité pre zachovávanie výsledkov ich práce a na propagáciu tradičných ľudových remesiel pre odbornú ale aj širokú verejnosť.

Svoju odbornú kvalifikáciu si zamestnanci združenia neustále zvyšujú samoštúdiom a účasťou na viacerých národných a medzinárodných seminároch a festivaloch.

**Stowarzyszenie Forum
Ceramików
Jagiellonska 21, Gliwice
Poľsko**

**Email: artceramika@gmail.com
Web: <http://s.cuforum.pl>**

ETNO DOM ZUZA

Združenie Etno dom ZUZA bolo založené v roku 2013. Svojimi aktivitami podporuje slovenské ľudové tradície / remeslá, tance a piesne, zvykoslovie, kuchyňa svojich predkov/ a tým posilňuje morálne, etické, náboženské, ľudské a demokratické hodnoty Slovákov na území Srbskej republiky.

Prehľbuje kultúrnu spoluprácu s príslušníkmi iných národov a národností žijúcich v Kovačici a v regióne Vojvodina.

Udržiava aj priateľské vzťahy so združeniami podobného zamerania z okolitých krajín / Maďarsko, Chorvátsko a Rumunsko/.

Členovia združenia svojopomocne zrekonštruovali starú usadlosť / dom s príslahlým dvorom a záhradou/ v ktorej organizujú rôzne podujatia, stretnutia a tvorivé dielne a semináre.

Pri týchto akciách im spontánne pomáhajú aj iné združenia pôsobiace v Kovačici. Z nich treba spomenúť hlavne: Spolok žien z Kovačice, Folklórny súbor Hruška, členovia Múzea insitného umenia, oz Club Kreatornica.

Úzko spolupracujú aj s nositeľmi ľudových tradícií ale aj s odborníkmi pri renovácii krojov, resp. vyhotovovaní krojových súčastí. Svoje skúsenosti a vedomosti odovzdávajú záujemcom o ľudový odev organizovaním tvorivých dielní a odborných seminárov.

Etno dom ZUZA

Nikole Tesle 70

262 10 Kovačica, Srbsko

Email: ladasoaps@gmail.com

<https://mufluz.wixsite.com/etnodomzuza>

ŠANCE PRO ŠANCI

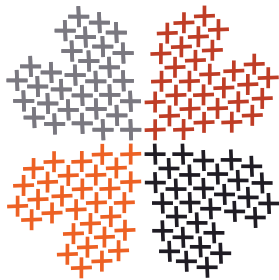

Združení Šance pro Šanci bolo založené v roku 2015. Od jeho vzniku je hlavnou náplňou záchrana, revitalizácia kultúrnej pamiatky Veľkej Jablunkovskej Šance a systému opevnenia Jablunkovského priesmyku, tzv. Jablunkovských Šancí, ich propagácia a kultúrne využitie.

Vysokým nasadením a odhodlaním zakladajúcich členov – odborníkov v danej oblasti sa podarilo získať ďalších nadšencov- dobrovoľníkov a v priebehu pár rokov sa združenie rozrástlo a zároveň sa rozšírili aj činnosti a aktivity združenia. Postupom času začali organizovať semináre, prednášky a konferencie, smerujúce predovšetkým k propagácii Veľkej Šance a Jablunkovských Šancí. Spolupracujú pri realizácii projektov smerujúcich k záchrane a využitiu tejto národnej pamiatky. S viacerými združeniami a subjektmi podobného zamerania z Čiech, Poľska a Slovenska rekonštruujú dobové výjavy / vojenské aktivity, život vojakov a prostých ľudí/. Každý rok v mesiaci máj organizujú toto medzinárodné podujatie o ktoré je veľký záujem návštevníkov všetkých vekových kategórií.

Šance pro Šanci
Čapkova 200/7
737 01 Český Těšín
Česká Republika
Email: rabajda@post.cz

ĽUDOVÝ ODEV
z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O PROJEKTE:

Základom charakteristiky každej krajiny je jej ľudová kultúra vo všetkých formách. Sem patria ľudové zvyky, tradície, hudba, kroje, remeslá, literatúra. V čase dnešnej globalizácie sa čoraz viac ľudí obracia späť a snaží sa zachovať dedičstvo svojich predkov a pripomenúť novým generáciám hodnotu histórie vlastnej krajiny. Preto je veľmi potrebné podporovať všetky aktivity, ktoré smerujú k tomuto cieľu. Uvedomili sme si potrebu šírenia hodnôt ľudovej kultúry prostredníctvom vzdelávanie nielen mládeže, ale aj dospelých osôb.

„Ľudový odev z aspektu tradície, propagácie a zachovania kultúrneho dedičstva“ je názov projektu, ktorý vznikol v spolupráci s partnermi zo Slovenska, Srbska, Českej republiky a Poľska. Hlavnými témami projektu boli Kultúrne dedičstvo a Tvorivosť a kultúra.

Projekt „Ľudový odev z aspektu tradície, propagácie a zachovania kultúrneho dedičstva“ poukazuje na kultúrne dedičstvo a spoločnú históriu národov Európy. Vychádza pritom z veľkého bohatstva a rozmanitosti našich kultúrnych tradícií, s dôrazom na ľudový odev a jeho uchovávanie v pôvodnej podobe. Tradičnému ľudovému odevu sa chceme venovať komplexne a zachytiť ho v autenticknej podobe, ale vyzdvihnúť aj jeho používanie v súčasnosti. Je potešiteľné, že vzniká a pretrváva toľko folklórnych súborov a skupín. Lenže niektoré súbory zľavujú z regionálnej a historickej čistoty krojov a doplnkov. Nedostatok zdrojov a financií ich núti nahradzovať časti krojov iným, netradičným kusom odevu, len pre zachovanie efektu. Je to veľmi nebezpečná prax, ktorá vedie k postupnej strate významu a vzhľadu kroja.

Každá, relatívne nedôležitá výmena časti kroja sa časom prijíma ako súčasť a originálny detail upadá do zabudnutia. Aj keď dnes folklór, predvádzanie ľudových remesiel je súčasťou zábavy, je to zároveň jediný spôsob, ako zachovať tradície a nezabudnúť na svoju minulosť a korene.

Aktivitami projektu sme chceli zvýšiť počet ľudových remeselníkov, ktorí sa venujú výrobe ľudových krojov alebo ich súčastí. Hľadať cesty, ako im pomôcť pri predajnosti ich výrobkov a ako zlepšiť úroveň ich krajčírskych dielní.

Projekt bol realizovaný prostredníctvom nadnárodnej spolupráce s podobnými združeniami a organizáciami – projektovými partnermi zo Slovenska, Čiech, Poľska a Srbska. Hlavným dôvodom bolo poukázať na spoločné a podobné skúsenosti pri udržiavaní a propagácii tradičného ľudového odevu. Chceme popri rôznorodosti a odlišnosti ľudového odevu dodržiavať čistotu štýlu a pôvodu. Toto je jedna z ciest na udržanie a zachovanie spoločného kultúrneho dedičstva.

V projektových aktivitách sme sa zamerali na vyhľadávanie nositeľov ľudových tradícií- seniorov, ktorí ešte zachovávajú pôvodné regionálne čisté ľudové kroje. Sú dôveryhodným zdrojom informácií o regionálnych ľudových tradíciách. Pre nás je to jedinečná príležitosť získať informáciu prirodzenou formou, ktorá fungovala od začiatku ľudstva- odovzdávanie z generácie na generáciu.

ĽUDOVÝ ODEV

z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

CIELE PROJEKTU:

- Zachovávanie a propagáciu tradičného ľudového odevu organizovaním medzinárodných podujatí a festivalov
- Dodržiavanie dobovej a regionálnej čistoty ľudového kroja vyhľadávaním nositeľov ľudových tradícií a spoluprácou s dedinskými folklórnymi združeniami a skupinami
- Zvýšenie počtu remeselníkov- výrobcov ľudových odevov a ich prostredníctvom prebudiť záujem predovšetkým u mladých ľudí o túto oblasť
- Tvorba siete pridružených organizácií, ktoré sa zameriavajú na udržiavanie a propagáciu ľudovej kultúry

VÝSLEDKY PROJEKTU:

- Zvýšenie počtu remeselníkov, ktorí sa venujú výrobe ľudových odevov a ich súčastí
- Zvýšenie úrovne sprievodných kultúrnych programov na festivaloch Ľudové umelecké remeslá - prezentáciou ľudových odevov a krojovaných sprievodov
- Nárast záujmu širokej verejnosti a mládeže o ľudový odev
- Rozšírenie siete národných a nadnárodných pridružených organizácií

CIEĽOVÉ SKUPINY PROJEKTU:

- Kľúčoví zamestnanci projektových partnerov a pridružených organizácií
- Remeselníci zúčastnených organizácií, ktorí sa venujú výrobe ľudového odevu
- Členovia mládežníckych združení a folklórnych skupín a záujemcovia o výrobu ľudových odevov
- Široká a odborná verejnosť

HLAVNÉ AKTIVITY PROJEKTU:

1/ NADNÁRODNÉ PROJEKTOVÉ STRETNUTIA

Nadnárodné projektové stretnutia boli určené pre kľúčových zamestnancov z každej organizácie. Zodpovedný za organizáciu bol projektový partner, v ktorého krajine sa stretnutie uskutočnilo. Prípravu vždy komunikoval s koordinátorom. Partneri spoločne pripravili program stretnutia, potrebné technické vybavenie, materiály, pracovné aktivity, voľnočasové aktivity, ubytovanie, stravovanie a pod.

Úlohou nadnárodných projektových stretnutí bolo koordinovať celý projekt, jeho priebeh, úlohy partnerov, projektové aktivity, problémy počas trvania projektu a pod.

2/ VZDELÁVACIE AKTIVITY

Cieľom vzdelávacích aktivít bolo spoločné vzdelávanie a výmena skúseností medzi účastníkmi vo vopred určených témach. Uskutočnili sa dve vzdelávacie-školiace aktivity – v Českom Těšíne a v Gliwiciach.

3/ MIESTNE PROJEKTOVÉ AKTIVITY

Miestne projektové aktivity boli pre úspešnosť projektu veľmi dôležité a uskutočňoval ich každý projektový partner. V rámci aktivít partneri realizovali v miestach svojho pôsobenia a v blízkom okolí pracovné stretnutia, odborné semináre, tvorivé dielne a zároveň vyhodnocovali tieto aktivity. Miestne projektové aktivity boli koordinované a kontrolované na nadnárodných projektových stretnutiach.

Každý projektový partner na základe pracovného plánu uskutočnil potrebný počet miestnych aktivít.

PRACOVNY PLAN Popis aktivít	Krajina	Dátum
Príprava projektu, proces prípravy prihlášky, schvaľovací proces, prezentácia projektu na lokálnej úrovni		Január – jún 2020
Tvorba loga projektu	SRB	September 2020
Mailová komunikácia medzi projektovými partnermi. Riešenie problémov s Covid-19.	Všetci partneri	September 2020-
Zmeny v pracovnom pláne:		
Príprava 1. Nadnárodného stretnutia v Zuberici, Slovensko	SK	
<ul style="list-style-type: none"> Nadnárodné projektové stretnutie v Zuberici, Slovensko Koordinátorský meeting. Témy: - prezentácia partnerských organizácií - informácie o priebehu projektu, rozdelenie úloh projektových partnerov v projekte - schválenie pracovného plánu - schválenie termínov najbližšieho nadnárodného stretnutia - schválenie termínu vzdelávacích aktivít. Základné informácie o aktivitách, potreby organizácií - odsúhlasenie presunu finančných prostriedkov z kapitoly manažment a implementácia / vo výške 18,8 %/ do kapitol: nadnárodné projektové stretnutia / 18,8%/ a vzdelávacie aktivity /15,9%/ - zásady pri míňaní finančných prostriedkov z EU - diskusia o miestnych projektových aktivitách - možné problémy v projekte a ich riešenie. Problémy s Covid-19, obmedzenia pri projektových aktivitách - komunikačné nástroje medzi partnermi - výmena informácií Pracovné aktivity: návšteva Skanzenu Zuberec Voľnočasové aktivity: vychádzky do okolia, diskusie	SK, PL, CZ Partneri zo Srbska sa nemohli z dôvodu pandemických opatrení zúčastniť	4.-6.6.2021
<ul style="list-style-type: none"> Nadnárodné projektové stretnutie v Skalici, Slovensko Koordinátorský meeting: Kontrola doterajších úloh Podrobné riešenie miestnych projektových aktivít u všetkých partnerov, ich návrhy, doplnenie a upresnenie. Príprava a organizácia vzdelávacích-školiacich aktivít v Gliwiciach Ďalšie smerovanie projektu s ohľadom na situáciu s Covid-19, riešenie problémov s účasťou jednotlivých partnerov. Pracovné aktivity: Prehliadka mesta Skalica, pamiatok Prehliadka zámku v Holíči Návšteva podujatia Ľudové umelecké remeslá v Skalici	Všetci partneri	10.-12.7.2021
Príprava vzdelávacích-školiacich aktivít v Gliwiciach Mailová komunikácia s partnermi	Všetci partneri	August 2021
Internetová výmena skúseností medzi účastníkmi projektu. Kontrola lokálnych aktivít, zaslanie výsledkov koordinátorovi	Všetci partneri	August 2021

PRACOVNY PLAN Popis aktivít	Krajina	Dátum
<ul style="list-style-type: none"> Vzdelávacie – školiace aktivity v Gliwiciach, Poľsko <p>Pracovné aktivity-semináre:</p> <p>1/ Seminár. Téma: Organizovanie sprievodných programov so zameraním na ľudový odev v rámci festivalov a podujatí. Lektor: Zbigniew Kwolek</p> <p>2/ Seminár. Téma: Propagácia aktivít a výsledkov projektu. Lektor: Jan Bugielski</p> <p>3/ Seminár. Tvorba siete pridružených organizácií Lektor: Aleksandra Kwolek</p> <p>4/ Seminár. Rôzne druhy spolupráce so zamestnancami asociovaných partnerov projektu Lektor: Zbigniew Kwolek, Ka ro Przewloka</p> <p>Pracovné aktivity-workshopy</p> <p>1/ Slezské kroje, história, vývoj, zdobenie, rozdelenie krojov. Lektor: Marta Paszko, vedúca etnografického oddelenia na zámku v Gliwiciach, prehliadka krojov na zámku v Gliwiciach</p> <p>2/ Využitie vzoru na slezskej architektúre a vzoroch na keramike. Lektor: Aleksandra Kwolek.</p> <p>3/ Predstavenie rôznych druhov slezského kroja, spôsob obliekania a využitia. Starostlivosť o kroj.</p> <p>4/ workshop v dielni Stowarzyszenia</p> <p>5/ Návšteva múzea v Nikiszowci- výstava „Voda a mydlo-najlepšie bielizna“ v prádelni a v mandli. Lektor: Bożena Donnerstag.</p> <p>Voľnočasové aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Návšteva skanzenu Múzea Hornoslezského etnografického parku v Chorzowě. - Návšteva bane Luiza - Návšteva historického centra Gliwic, vyhládka z kostola - Návšteva Múzea Slezska v Katowiciach, výstava „Skond my som“ /Odkiaľ pochádzame/.	Všetci partneri	12.-16.8.2021
Mailová komunikácia medzi partnermi- vyhodnotenie školiacich aktivít v Českom Tešíne a Gliwiciach.	Všetci partneri	20.-30.8.2021
Miestne projektové aktivity	Všetci partneri	September 2021

ĽUDOVÝ ODEV

z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

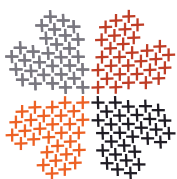
PRACOVNÝ PLÁN Popis aktivít	Krajina	Dátum
<ul style="list-style-type: none"> • Vzdelávacie-školiace aktivity Český Těšín Pracovné aktivity-semináre: 1/ Seminár- Vyhľadávanie nositeľov ľudových tradícií 2/ Seminár - Starostlivosť o remeselníkov- výrobcov ľudových odevov a ich doplnkov 3/ Seminár - Dodržiavanie regionálnej a dobovej čistoty ľudových odevov 4/ Seminár - Spolupráca s dedinskými folklórnymi združeniami a skupinami Pracovné semináre a workshopy sa uskutočnili v prenajatých priestoroch Múzea Těšínska v Českom Těšíne. Pracovné aktivity - workshopy: 1/ Těšínsky kroj, história, vývoj, rozdelenie krojov podľa oblastí 2/ Spracovanie ovčej vlny, tkanie, brašnárstvo 3/ Výroba medovníkov z foriem 4/ návšteva vedúcich predstaviteľov partnerských organizácií s viceprimátorom mesta Karviná na Magistráte mesta. Informácia predstaviteľa mesta o projekte Voľnočasové aktivity: - aktívna účasť na podujatí Muzejní noc v Česko Těšíne - účasť všetkých zamestnancov organizácií v národných krojoch na podujatí Těšínska truhla - prehliadka expozície ľudových krojov vo Frýštackom zámku v Karvinej	Všetci partneri	16.-20.9.2021
Vypracovanie priebežnej správy Mailová komunikácia medzi partnermi, príprava 3.NPS v Kovačici	SK Všetci partneri	Do konca 09/2021 2/2022
<ul style="list-style-type: none"> • Nadnárodné projektové stretnutie v Kovačici, Srbsko Koordinátorský meeting: <ul style="list-style-type: none"> - Zhodnotenie doterajšieho trvania projektu - Možné problémy v organizácii , prípadné oneskorenie miestnych projektových aktivít - Kontrola úloh a povinností partnerov - Odsúhlasenie termínu posledného nadnárodné stretnutia - Kontrola diseminačných aktivít - Dohodnutie finančných splátok do konca projektu - Príprava záverečnej projektovej brožúry, úlohy partnerov pri príprave brožúry Pracovné aktivity: <ul style="list-style-type: none"> - Seminár o histórii ľudového kroja z okolia Kovačice. Lektori: pani Kotvášová a Valovcová - Návšteva Etno domu Zuza v Kovačici - Návšteva Etno domu Petráš v Padine - Návšteva Galérie naivného umenia v Kovačici - Program v miestnej základnej škole – vystúpenie detského folklórneho súboru, prednes slovenských básní a prózy Voľnočasové aktivity: <ul style="list-style-type: none"> - Prechádzka pamiatkami v Kovačici - Prednáška o histórii príchodu prvých Slovákov do Vojvodiny v miestnom evanjelickom kostole - Návšteva neďalekého mesta Zrejanin, návšteva Múzea,	Všetci partneri	24.-27.3.2022

ĽUDOVÝ ODEV

z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

PRACOVNY PLAN Popis aktivít	Krajina	Dátum
Mailová komunikácia- zhodnotenie 3. Nadnárodného stretnutia	Všetci partneri	30.3.-7.4.2022
Miestne projektové aktivity	Všetci partneri	Apríl – júl 2022
Mailová komunikácia medzi partnermi- príprava 4. Nadnárodného stretnutia		Júl 2022
<ul style="list-style-type: none"> • Nadnárodné stretnutie v Sládkovičove Koordinátorský meeting: <ul style="list-style-type: none"> - Ukončenie projektu, kontrola vopred stanovených povinností jednotlivých partnerov: - prezentácia miestnych projektových aktivít partnerov - kontrola a prezentácia diseminačných aktivít partnerov - predloženie tlačových projektových materiálov - zmeny projektových plánov u jednotlivých partnerov z dôvodu Covid - kontrola rozpočtu, nahliadnutie na kópie dokladov - riešenie problémov - príprava záverečnej správy - príprava záverečnej brožúry - príprava videa - uloženie úloh partnerom pri ukončení projektu Voľnočasové aktivity: <ul style="list-style-type: none"> - návšteva vodného mlynu v Jelke - vernisáž výstavy Ing. Miloša Kunkela v galérii Labyrint v Senci		29.-31.7.2022
Mailová komunikácia, zasielanie diseminačných tabuliek, lokálnych aktivít, materiálov do záverečnej brožúry	Všetci partneri	August 2022
Vypracovanie a tlač Brožúry projektu . Výroba videa z projektových aktivít	SK	September 2022
Vypracovanie záverečnej správy	SK	Október 2022

NADNÁRODNÉ PROJEKTOVÉ STRETNUTIA

NADNÁRODNÉ PROJEKTOVÉ STRETNUTIE ZUBEREC, SLOVENSKO

Miestom konania prvého nadnárodného stretnutia bol Zuberec na Slovensku. Hostiteľskou organizáciou bol projektový koordinátor: oz Tradičné ľudové umelecké remeslá. Termín stretnutia : 4.-6.9.2021.

Toto veľmi dôležité stretnutie sa uskutočnilo bohužiaľ bez účasti jedného projektového partnera – Etno dom Žuza. V čase uskutočnenia platil zákaz cestovania z krajín mimo EÚ. Projektový partner sa zúčastnil na seminároch on-line. Za ostatných projektových partnerov sa zúčastnili dvaja zástupcovia každej organizácie, spolu to bolo 8 osôb. Bližší program stretnutia

NADNÁRODNÉ PROJEKTOVÉ STRETNUTIE SKALICA, SLOVENSKO

Hostiteľskou organizáciou bol projektový koordinátor – oz Tradičné ľudové umelecké remeslá. Stretnutia sa už mohli zúčastniť všetci zástupcovia projektových partnerov, samozrejme pri splnení pandemických opatrení. Okrem koordinátorského meetingu, kde sa riešil ďalší priebeh projektu sa účastníci zúčastnili aj pracovných a voľnočasových aktivít. Stretnutia sa zúčastnilo 11 zamestnancov projektových partnerov a zástupcovia hostiteľskej organizácie.

NADNÁRODNÉ PROJEKTOVÉ STRETNUTIE KOVAČICA, SRBSKO

Tretie projektové stretnutie pripravil srbský partner- Etno dom Žuza z Kovačice. Program stretnutia bol veľmi pôsobivý. Okrem koordinátorského meetingu tvorili program aj pracovné a voľnočasové aktivity: Seminár o kovačickom kroji a jeho histórii, návšteva Etno domu Žuza, Etno domu Petráš v susednej Padine, návšteva Galérie naivného umenia v Kovačici. Večerný program bol mimoriadne zaujímavý. Deti z miestnej slovenskej školy spoločne s učiteľkami a rodičmi pripravili pre účastníkov projektu program, v ktorom vystúpil detský folklórny súbor. Veľmi pôsobivý bol aj prednes prózy a poézie. Stretnutia sa zúčastnili všetci zástupcovia projektových partnerov, spolu 14 účastníkov.

ĽUDOVÝ ODEV
z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

VZDELÁVACIE - ŠKOLIACE AKTIVITY

VZDELÁVACIE - ŠKOLIACE AKTIVITY GLIWICE, POL'SKO

Hostiteľskou organizáciou prvých vzdelávacích aktivít bolo združenie Stowarzyszenie Forum Ceramików z Gliwic. 20 zamestnancov projektových partnerov absolvovalo semináre, ktorých témou bolo organizovanie sprievodných programov so zameraním na ľudový odev, tvorba siete pridružených organizácií a spoluprácu s týmito organizáciami. Súčasťou vzdelávania boli pracovné aktivity a workshopy, ktoré sme absolvovali v priestoroch združenia, v priestoroch Múzea v Gliwiciach a v časti Nikiszowec. Vo voľnom čase účastníci navštívili centrum mesta Gliwice, Múzeum Slezska a skanzen Múzea hornoslezského etnografického parku v Chorzowě.

LUDOVÝ ODEV
z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

VZDELÁVACIE - ŠKOLIACE AKTIVITY ČESKÝ TĚŠÍN, ČESKO

Hostiteľskou organizáciou bolo združenie Šance pro Šanci z Českého Těšína. Témou seminárov bolo vyhľadávanie nositeľov ľudových tradícií, spolupráca s remeselníkmi a výrobcami, dodržiavanie regionálnej čistoty ľudových odevov a spolupráca s folklórnymi združeniami. Aktivít sa zúčastnilo 17 účastníkov zo všetkých partnerských organizácií.

Okrem seminárov účastníci absolvovali aj pracovné aktivity- workshopy v Múzeu Těšínska na témy: história těšínskeho kroja, spracovanie ovčej vlny, tkanie, brašnárstvo a medovníkárstvo.

Účastníci sa prezentovali vo svojich regionálnych krojoch na podujatí Těšínska truhla v Cieszynie.

Medzi voľnočasové aktivity organizátor zaradil účasť na podujatí Muzejní noc, návšteva Múzea v Cieszynie. Zaujímavá bola aj prehliadka ľudových krojov vo Fryštáckom zámku v Karvinej.

**L'UDOVÝ ODEV Z ASPEKTU TRADÍCIE
PROPAGÁCIE A ZACHOVANIA
KULTÚRNEHO DEDIČSTVA**

MIESTNE PROJEKTOVÉ AKTIVITY

2020-1-SK01-KA204-078215

Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
Ľudové umelecké remeslá – Senec/ Tvorivé dielne	7.-8.8.2021	Na podujatí Ľudové umelecké remeslá boli organizované tvorivé dielne pre verejnosť, deti a mládež v týchto remeslách: - Pletenie z pediga - Zdobenie kraslíc voskom - Enkauistika - Zdobenie medovníkov - Točenie na hrnčiarskom kruhu	Široká verejnosť, mládež, remeselníci	1500-2000 na podujatí 15 9 25 12 15
Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
Ľudový kroj v minulosti a súčasnosti. Ľudové nástroje-fujara, píšťala, pastierska píšťala, drumbla	16.9.2021	Beseda s deťmi 4.ročníka II.ZS v Hlohovci - Kopernikova na tému: Ľudový kroj, spôsob výroby krojov, rozlíšenie krojov z okolia Piešťany-Hlohovec-Trnava. Praktické ukážky krojov, spôsob obliekania. Lektor: Jana Zajacová, Drahovce Ukážky hry na ľudové nástroje. Lektor: Miloš Kunkel	Deti základnej školy, pedagogický personál	45
Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
Spolupráca s Veronikou Cetliovou	20.3.2022	Nadviazanie spolupráce s pani Veronikou Cetliovou, výrobcom ľudových krojov. Konzultácie pri ďalších aktivitách, prehliadka jej výstavy – Krojované bábiky	Zamestnanci oz TLUR	4
Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
Ľudové umelecké remeslá v roku 2022: Topoľčany, Piešťany, Skalica, Štrbské Pleso, Senec, Červený Kameň	5/2022 – 8/2022	Prezentácia ľudových remesiel zo Slovenska a zahraničia. Podujatia boli 1-3 dňové, počet zúčastnených remeselníkov na jednotlivých podujatiach bol 50 – 150. Súčasťou podujatí boli: - prezentácia a predvádzanie remesiel - účasť remeselníkov- členov združenia v regionálnych krojoch na podujatiach - kultúrny program - tvorivé dielne - program pre deti	Široká verejnosť, remeselníci, organizátori kultúrnych podujatí, hudobné telesá, pracovníci kultúrnych organizácii, zdravotne postihnutí, seniori. Chránené dielne, DSS	Topoľčany-350 Piešťany-8 000 Skalica- 400 Štr.Pleso- 600 Senec – 2 300 Červený Kameň- 500

AKTIVITA 1

AKTIVITA 2

AKTIVITA 3

AKTIVITA 4

Název aktivity 1:	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
„ULIČKA ŘEMESEL“ Organizátor: U ČLOVĚKA Spolek oživlé historie a tradičního řemesla.	1.-2.7. 2021	Řemeslnický den. Na místní roveňské louce vybudován provizorní tábor řemeslníků devatera cechovních řemesel. Brašnáře, hrnčíře, mlynáře, pekaře, pastýře, tkalce, přadleny, ranhojiče a pradlen. Ti všichni během odpoledne přijímali učedníky z řad dětí i dospělých, aby je zde vyučili prastarému řemeslu v jeho nejprapůvodnější podobě. Na každého čekala řemeslnická odměna.	Široká veřejnost, děti mládež, řemeslníci	150
Název aktivity 2:	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
“POVÍDÁNÍ O ODÍVÁNÍ” V CSS ČT Vyhledávání pamětníků regionálního kroje - beseda Organizátor: U ČLOVĚKA Spolek oživlé historie a tradičního řemesla.	27.9.2021	Beseda se seniory z různých regionu Těšínského Slezska Lektor: Izabela Zajac, Marie Zientková, Gertruda Walková, Božena Vavřáčková, Wilma Swaczynová, Marie wojczková, Edeltrud Kubiczková Ukázky těšínského kroje, názvosloví, pojmenování různých součástí kroje v místním nářečí, diskuze o rozdílech v prvcích jednotlivých kroji	Senioři Centra sociálních služeb Český Těšín p.o.	35
Název aktivity 3:	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
„MUZEJNÍ NOC“	20.5.2022	Muzejní noc - Muzeum Těšínska, Český Těšín Na pozvání historiků a programových pracovníků Muzea Těšínska spolek oživlé historie a tradičního řemesla dne 20. května 2022 svého zástupce na každoroční Muzejní noc.	Široká veřejnost, děti mládež, vedení města, řemeslníci	Cca 1000
Název aktivity 4:	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
„PŘÁSTKY“ PRAŽMO	19.-20.2. 2022	Přástky Pražmo Únorové setkání přátel spolku oživlé historie a tradičního řemesla “U člověka - ve znamení PŘÁSTEK. Zapojení děti do příprav na letní sezónu - společné předení, příprava tkalcovských stavu, vlny a oprašování technologií.	Děti	12

Název aktivity 5:	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
"HRY A HRAČKY ČASŮ DÁVNO MINULÝCH"	28.5.2022	"Hry a hračky časů dávno minulých" Pražmovské veselí Pražmo Účast na akci Pražmovské veselí, pořádané obcí Pražmo. Předvádění replik autentických středověkých hraček a napodobování středověkých her s aktivním zapojením všech účastníků	Široká veřejnost, děti mládež, vedení obce, vedení školy, rodiče	Cca 350
Název aktivity 6:	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
„ROVEŇSKÝ SVATOJÁN“	25.6.2022	Akce "Roveňský Svatoján" Ukázka starodávných zvyku, tradic, sváteční zdobení dobového oděvu a řemesel. Podobně jako naši předkové oslava právě začínajícího léta, slunci, přírodě, hojnosti a hlavně tvůrčí práci.	Široká veřejnost, děti mládež, vedení obce, vedení školy, rodiče	Cca 180
Název aktivity 7:	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
WORKSHOP V EXPERIMENT. CENTRA TRADIČNÍCH TECHNOLOGIÍ V PŘÍBOŘE	21.24.07.2022	Workshop v Experimentáriu Centra tradičních technologií v Příboře jako vzdělávací aktivita pro děti a členy spolku „U Člověka“ s cílem konzultace k samostatné činnosti spolku a praktické ověřování technologií. Poznávání nových způsobů a technik práce, jedinečná možnost interaktivní ukázky pro děti účinkující v akcích spolku.	Děti a členy spolku „U Člověka“	11

LUDOVÝ ODEV

z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

AKTIVITA 1

AKTIVITA 2

AKTIVITA 3

AKTIVITA 4

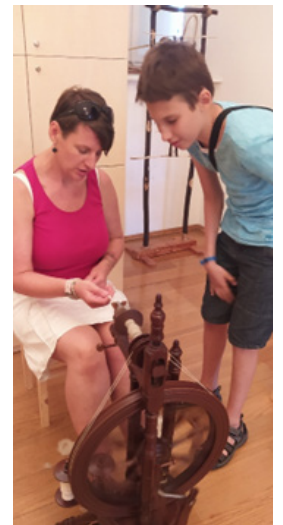
AKTIVITA 5

AKTIVITA 6

AKTIVITA 7

Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
18. ročník akce „Svatý Michal - patron keramiky“	26.9.2020	Umělecký happening, během kterého se mimo jiné jednalo o shrnutí činnosti Sdružení v daném roce. Byly prezentovány plány do budoucna.	Účastníci akce - obyvatelé města Gliwice a regionu	50
Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
RAKU-PARTY Během projektu došlo k 6 akcím tohoto typu.	6. 10.2020	Keramické workshopy na zahradě keramické dílny. Díky technice RAKU jsme v průběhu jednoho dne dělali a vypalovali keramické výrobky. Rozsah prací silně ovlivnily COVIDOVÁ omezení.	Účastníci akce - obyvatelé města Gliwice a regionu	40
Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
„BLÁZNIVÉ OKNO“ - LÁSKA	12. 06.2021	Venkovní umělecká akce: keramické dílny, vernisáž uměleckých prací, kino, koncert, včetně prezentace projektu ERASMUS + „Ludové odevy z aspektu tradície, propagácie a zachovanie kultúrneho dedičstva“ účastníkům akce	Účastníci akce - obyvatelé města Gliwice a regionu	300
Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
KERAMIKA NA CESTÁCH	30.07 - 10.08.2021, 30.09.2021	Výjezdni letní keramické workshopy. Ve vesnici Nowina poblíž Henrykowa jsme dělali a vypalovali keramické výrobky technikou RAKU. Kromě toho jsme ve spolupráci se sdružením „V rytmu Země“ zorganizovali workshop, během kterého jsme se učili, jak postavit keramickou pec pro výrobky techniky RAKU.	Účastníci akce - obyvatelé obce Nowina a okolí, návštěvníci, turisté	80
Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
19. ročník akce „Svatý Michal - patron keramiky“	02.10.2021	Umělecký happening, během kterého se mimo jiné jednalo o shrnutí činností Sdružení v daném roce. Byly prezentovány plány do budoucna.	Účastníci akce - obyvatelé města Gliwice a regionu	90

Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
KERAMIKA NA CESTÁCH - TRHY KERAMIKY A ŘEMESEL 1/ Červený Kámeň, Slovensko; 2/Pezinok, Slovensko; 3/ Piešťany, Slovensko; 4/Pezinok, Slovensko; 5/ Senec, Slovensko	1/ 21-22.08.21; 2/17.10.2021; 3/ 20-22.05.22; 4/ 10.06.2021 5/13-14.08.22	Prezentace výrobků vytvořených členy Sdružení na trzích lidových řemesel, propagace Sdružení, propagace realizovaných projektů v rámci programu ERASMUS+	Účastníci akce - návštěvníci, turisté	1/ 500 Feb-00 Mar-00 Apr-00 May-00

Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
Workshopy v keramické dílně	2020 - 2022	Hlavní forma činnosti Sdružení. Workshopy v keramické dílně se pravidelně konaly po celý rok. Během pandemie COVIDU se však konaly ve velmi omezeném rozsahu.	Účastníci akce - návštěvníci, turisté	12 - 30 účastníků týdně.

AKTIVITA 1

AKTIVITA 2

AKTIVITA 3

AKTIVITA 4

AKTIVITA 5

AKTIVITA 6

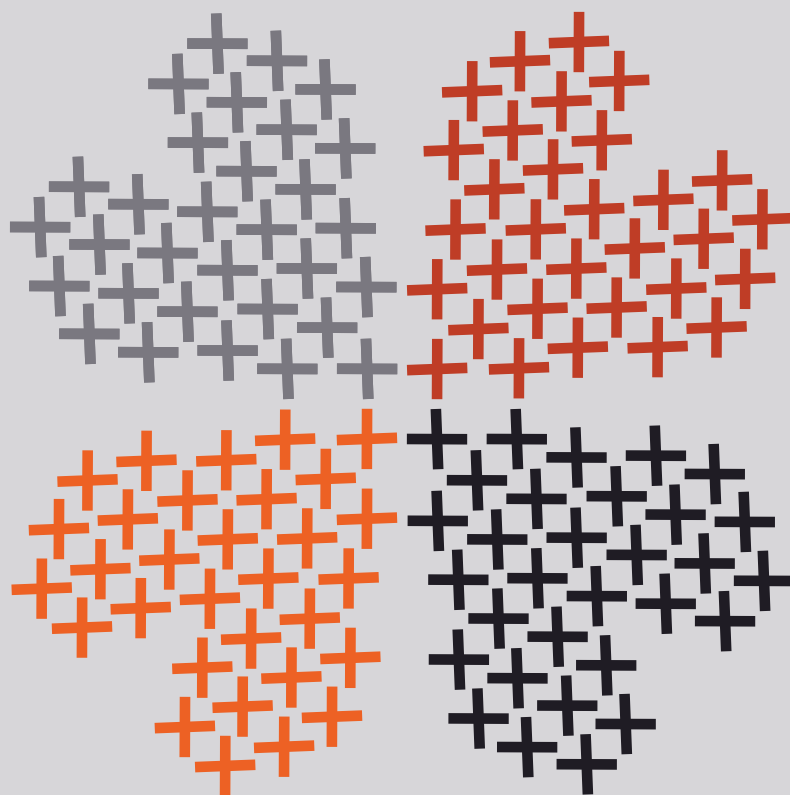

AKTIVITA 7

Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
Etno dom Zuza Padina/ Edukácia	03.02.2022 – 18.03.2022	Návšteva pani Zuzane Kotvášovej, zberateľke starých ľudových krojov z Padiny. Edukácia o histórii krojov, zachovávaní starých pôvodných krojov na tomto území ako i výroba nových krojov v podobe pôvodných.	Clenovia združenia Etno dom Zuza.	
Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
Edukačno-tvorivá dielňa – Tradičné ľudové vzorky	May 9, 2022	Vo dvore Etno domu Zuza bola zrealizovaná edukačno-tvorivá dielňa pre deti školského veku. V rámci dielne bola predvedená prezentácia starých ľudových slovenských krojov z priestorov, na ktorom žijeme. Prezentovaná bola každá časť pôvodného odevu, jej názov, spôsob nosenia, réležitosti, pri ktorých ju predkovia nosili a pod. Prezentované boli a vysvetlené spôsobi zhotovenia istých častí ľudového odevu, ako i rôzne ozdoby – výšivky, príznačné pre kroje nášho kraja. V rámci tvorivej časti dielne si deti vyfarbovali tričká s tradičnými ľudovými vzorkami, a to podľa vystavených vzoriek.	Deti (5 – 13 rokov)	14
Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
	16.9.2021	Návšteva Ženského spolku v Kovačici, ukážka výšiviek a vzorov vyšívaní na ľudových krojoch. Prezentácia Marie Dudášovej -členky Ženského spolku.		

Názov aktivity	Termín aktivity	Krátky popis aktivity	Cieľová skupina	Počet účastníkov-návštevníkov
Edukácia o ľudových krojoch	22.8.2022	V miestnostiach Základnej školy mladých pokolení v Kovačici sa uskutočnila edukačná aktivita detí - členov Detského folklorného súboru Vločka, ktorý pôsobí pri škole. Zúčastnili sa folkloristi - deti vo veku 7 - 12 rokov a učiteľky - choreografky. Edukácia sa konala na tému tradičného ľudového kroju Slovákov žijúcich na priestoroch Kovačice a Padine. Deti sa zoznámili s konkrétnymi krojmi, ktoré sa v minulosti nosili, spoznali rozdiely medzi odevom detí a dospelých, pracovným a sviatočným odevom a pod.	Deti základnej školy, pedagogický personál	30

AKTIVITA 1

AKTIVITA 2

AKTIVITA 3

AKTIVITA 4

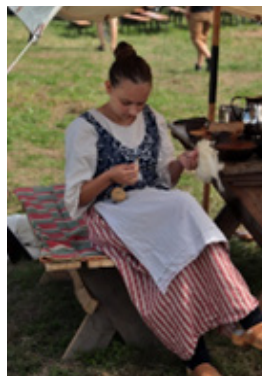

Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
Sancefest	21. - 8. 2021	Historická akce v rámci oslav 400. výročí vzniku Velké šance pořádaná v pevnosti Velká šance v Mostech u Jablunkova. Prezentace vývoje vojenského a civilního oděvu z období fungování pevnosti během tři staletí: 17. století (třicetiletá válka), 18. století (slezské války) a 19. století (napoleonské války). Prezentace dobového řemesla – puškařství. Účast spolků oživé historie: Šance pro Šanci, Polský svaz, Steinmetz, voltižéri	Široká veřejnost	2500–3000
Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
Muzejní noc	18. 9. 2021	Historický program v rámci Muzejní noci pořádané Muzeem Těšínska v Českém Těšíně Ukázka a představení dobového civilního oděvu z doby třicetileté války (vojáci, markytky, krejčí). Prezentace dobových řemesel – krejčí (stříhy a nástroje k výrobě oděvů), těšínské puškařství. Účast spolků oživé historie: Šance pro Šanci, Polský svaz, Rebel Regiment (PL)	široká veřejnost	400–450
Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
Prezentace projektu Ľudový odev	5. – 7. 11.2021	prezentace projektu Ľudový odev pro členy a příznivce spolku Šance pro Šanci v Hrčavě	Členové spolku a příznivci	5
Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
Akce pro děti a rodiče Nebud' balvan, drž pevně	9.4. 2022	Ve spolupráci se ZŠ a MŠ Dělnická Karviná a Návštěvnického centra opevnění Šance, ukázky dobového historického oděvu v kontextu Velké šance	široká veřejnost	120
Název aktivity	Termín aktivity	Krátký popis aktivity	Cílová skupina	Počet účastníků-návštěvníků
Prezentace krojových součástí těšínského lidového kroje	23.4.. 2022	Přednáška ve Správní budově Muzea Těšínska, Český Těšín, lektorka etnografka Mgr. Lucie Kaminská	široká veřejnost	10

<i>Název aktivity</i>	<i>Termín aktivity</i>	<i>Krátký popis aktivity</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Počet účastníků-návštěvníků</i>
Muzejní noc	20. 5. 2022	Historický program v rámci Muzejní noci pořádané Muzeem Těšínska v Českém Těšíně Ukázka a představení dobového civilního oděvu z doby třicetileté války (vojáci, markytánky, krejčí). Prezentace dobových řemesel – krejčí (stříhy a nástroje k výrobě oděvů), . Účast spolků oživé historie: Šance pro Šanci, Polský svaz, Rebel Regiment (PL)	široká veřejnost	550-600
<i>Název aktivity</i>	<i>Termín aktivity</i>	<i>Krátký popis aktivity</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Počet účastníků-návštěvníků</i>
Prezentace krojových součástí těšínského lidového kroje	28. 5. 2022	Přednáška v historické budově Muzea Těšínska, Český Těšín, lektorka etnografka Mgr. Lucie Kaminská	široká veřejnost	12
<i>Název aktivity</i>	<i>Termín aktivity</i>	<i>Krátký popis aktivity</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Počet účastníků-návštěvníků</i>
Otevření Muzea trojmezí v Jablunkově	22.7. 2022	Historický program v rámci otevření Muzea Trojmezí v Jablunkově pořádané Muzeem Těšínska v Českém Těšíně Ukázka a představení dobového civilního oděvu z doby třicetileté války (vojáci, markytánky, krejčí). Prezentace dobových řemesel – krejčí (stříhy a nástroje k výrobě oděvů), těšínské puškařství. Účast spolků oživé historie: Šance pro Šanci, Polský svaz, Polský svaz , Regiment zemské hotovosti, Císařský regiment, Rebel Regiment (PL)	široká veřejnost	850-900
<i>Název aktivity</i>	<i>Termín aktivity</i>	<i>Krátký popis aktivity</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Počet účastníků-návštěvníků</i>
Šancefest	23.7. 2022	Historická akce v rámci období třicetileté války pořádaná v pevnosti Velká šance v Mostech u Jablunkova. Prezentace vývoje vojenského a civilního oděvu z období 17. století (třicetiletá válka) a řemesel Účast spolků oživé historie: Šance pro Šanci, Polský svaz, Regiment zemské hotovosti, Císařský regiment, Rebel regiment (PL)	široká veřejnost	4000

AKTIVITA 1

AKTIVITA 2

AKTIVITA 3

AKTIVITA 4

AKTIVITA 5

AKTIVITA 6

AKTIVITA 7

AKTIVITA 8

AKTIVITA 9

**L'UDOVÝ ODEV Z ASPEKTU TRADÍCIE
PROPAGÁCIE A ZACHOVANIA
KULTÚRNEHO DEDIČSTVA**

DISEMINAČNÉ TABUĽKY

2020-1-SK01-KA204-078215

DISEMINAČNÁ TABUĽKA

SPOLOČNÉ DISEMINAČNÉ AKTIVITY VŠETKÝCH PARTNEROV

ĽUDOVÝ ODEV
z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

Dátum aktivity	Typ média	Link	Opis aktivity	Príloha
9.2022	Veľká projektová brožúra v tlačenej forme		Projektová brožúra je prierezom celého projektu KROJ, informuje o partneroch, stretnutiach, školiacich aktivitách, pracovnom pláne, šírení .... K dispozícii všetkým partnerom, SAAIC, záujemcom.	
9.2022	Veľká projektová brožúra v PDF	https://drive.google.com/drive/folders/1QFjfo8oIDGNdi68nv0oQYBzh2VeNQ6Mo?usp=sharing	Projektová brožúra je prierezom celého projektu KROJ, informuje o partneroch, stretnutiach, školiacich aktivitách, pracovnom pláne, šírení .... Uverejnená na webovej stránke všetkých partnerov	
9.2022	Video	http://s.cuforum.pl/?p=3276	Projektové video uverejnené na webových stránkach všetkých partnerov, fcb.	
19.9.2021	Účasť na kultúrnom podujatí		Všetci účastníci vzdelávacích aktivít v Českom Těšíne sa predstavili vo svojich národných krojoch na podujatí Těšínska truhla v Ciesine. Na pódiu bol verejnosti predstavený projekt „Kroj“.	

DISEMINAČNÁ TABUĽKA TRADIČNÉ ĽUDOVÉ UMELECKÉ REMESLÁ

Dátum aktivity	Typ média	Link	Opis aktivity	Príloha
27.11.2020	Valné zhromaždenie		Na valnom zhromaždení členov oz TLUR odznali informácie a plán práce schválených projektov KA1 A ka2.	
Dec-20	Webová stránka TLUR	www.ludoveremesla.org		
12.6.2021	Roll up	https://www.facebook.com/milos.kunkel	Banner o základných projektových informáciách umiestnený na podujatí Ľudové umelecké remeslá v Topoľčanoch	
13.6.2021	Fcb, foto, informácie	https://www.facebook.com/milos.kunkel	Informácie o II. Nadnárodnom stretnutí v Skalici,	
18.6.2021	Roll up, Seminár		Účastníci mobilných aktivít projektu KA1 boli informovaní o cieľoch a základných informáciách projektu KROJ	
22.6.2021	Fcb	https://www.facebook.com/milos.kunkel	Informácie a foto o projekte KROJ	
11.7.2021	Roll up	https://www.facebook.com/milos.kunkel	Banner o základných projektových informáciách umiestnený na podujatí Ľudové umelecké remeslá v Skalici	

17.-18.7.2021	Roll up	https://www.facebook.com/milos.kunkel	Banner o základných projektových informáciách umiestnený na podujatí Ľudové umelecké remeslá na Štrbskom Plese	
7.-8.8.2021	Roll up		Banner o základných projektových informáciách umiestnený na podujatí Ľudové umelecké remeslá Senec	
16.9.2021	Roll up beseda	Webová stránka školy FCB TĽUR	Beseda s deťmi ZŠ v Hlohovci o projekte KROJ	
1.10.2021	video	https://drive.google.com/file/d/1sCs71ivmvoN7fOi3U0BSvbdstHoTT5AK/view?usp=sharing	Promo video o aktivitách ozTĽUR, zverejnené na webovej stránke, fcb, web MH SR, youtube	
4.5.2022			Informačný seminár s členmi FS Kolovrátok	
7.5.2022	Roll up, brožúrky		Projektový banner a projektové brožúrky umiestnené na podujatí ĽUR v Topoľčanoch	
20.-22.5.2022	Roll up, brožúrky		Projektový banner a projektové brožúrky umiestnené na podujatí TUR v Piešťanoch	
4.6.2022	Roll up, brožúrky		Projektový banner a projektové brožúrky umiestnené na podujatí ĽUR v Skalici	

16.-17.7.2022	Roll up, brožúrky		Projektový banner a projektové brožúrky umiestnené na podujatí TUR na Štrbskom Plese	
16.7.2022	Brožúrky		Projektové brožúrky umiestnené na Obecnom úrade v Štrbe	
20.7.2022	Brožúrky		Projektové brožúrky umiestnené v priestoroch MSKC v Senci	
13.-14.8.2022	Roll up, brožúrky		Projektový banner a projektové brožúrky umiestnené na podujatí L'UR v Senci	
9.2022	Veľká projektová brožúra v tlačenej forme		Projektová brožúra je prierezom celého projektu KROJ, informuje o partneroch, stretnutiach, školiacich aktivitách, pracovnom pláne, šírení .... K dispozícii všetkým partnerom, SAAIC, záujemcom.	
9.2022	Veľká projektová brožúra v PDF		Projektová brožúra je prierezom celého projektu KROJ, informuje o partneroch, stretnutiach, školiacich aktivitách, pracovnom pláne, šírení .... Uverejnená na webovej stránke všetkých partnerom	
9.2022	Video		Projektové video uverejnené na webových stránkach všetkých partnerov, fcb.	

Dátum aktivity	Typ média	Link	Opis aktivity	Príloha
	Web stránky U člověka	http://www.ucloveka.cz/aktualne.html	Zakladní informace o projektu a lokálních aktivitách v rámci projektu	
2.7.2021 „Ulička remesel“	Web stránky „U člověka“ Web stránky obce Pražmo Facebook obce Pražmo Plakát Tištěný zpravodaj	DISEMINACE: http://www.ucloveka.cz/aktualne.html https://www.prazmo.cz/aktuality https://www.facebook.com/obecprazmo/ Plakátovací plochy obcí Pražmo a Raškovice Pražmovské ozvěny. /Tištěný zpravodaj obce Pražmo/. Říjen 2021. s. 810.	Ulička remesel“ Roll up s informacemi o projektu umístěný během akce,	
28.10.2021 "Povídání o odívání" v CSS ČT	Web stránky „U člověka“ Web stránky CSS Český Těšín p.o. Facebook CSS Český Těšín p.o. Roll up „U člověka“ Informátor – plán aktivit	DISEMINACE: http://www.ucloveka.cz/aktualne.html https://www.csstesin.cz/ https://www.facebook.com/CentrumSoci	"Povídání o odívání" v CSS ČT Beseda se seniory z různých regionů Těšínského slezská Roll up s informacemi o projektu umístěný během akce. V úvodu programu byly předané informace o projektu všem zúčastněným. Od seniorů byly získávané a zaznamenávané informace o původních prvcích lidových krojů z regionu.	

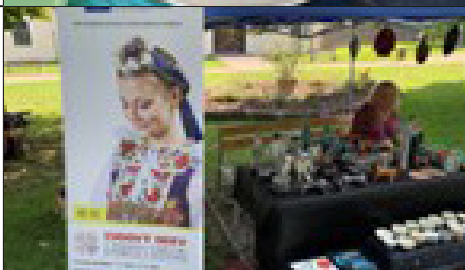
19.-20.2.2022 „Přástky“ Pražmo	/Tištěný zpravodaj obce Pražmo/. Březen 2022. S. 2425. Web stránky _ „U člověka“	DISEMINACE: http://www. ucloveka.cz/ aktualne.html	Přástky Pražmo Průběžné předané informace o projektu novým členům a dobrovolníkům spolku.	
20.5.2022 Muzejní noc	Web stránky „U člověka“ Web stránky _ Muzeum Těšinska Facebook Muzeum Těšinska Roll up „U člověka“ Plakát – S-M region	DISEMINACE: http://www. ucloveka.cz/ aktualne.html https://www. muzeumct. cz/aktuality https://www. facebook.com/ muzeumtesinska	Muzejní noc - Roll up s informacemi o projektu umístěný během akce, Průběžné předané informace o projektu organizátorům a spoluúčastníkům akce. Ustní popis projektu a partnerských organizací všem zajemcům.	
28.5.2022 "Hry a hračky časů dávno minulých"	Web stránky „U člověka“ Web stránky _ obce Pražmo Facebook obce Pražmo Plakát Tištěný zpravodaj Roll up	DISEMINACE: http://www. ucloveka.cz/ aktualne.html https://www. facebook.com/ obecprazmo/ https://www. prazmo.cz/aktuality plakátovací plochy obcí Pražmo	"Hry a hračky časů dávno minulých" Roll up s informacemi o projektu umístěný během akce. V úvodu programu byly předané brožury a informace o projektu	

LUDOVÝ ODEV

z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

<p>25.6.2022 „Roveňský Svatoján“</p>	<p>Web stránky „U člověka“ Web stránky <u>obce Pražmo</u> Facebook <u>obce Pražmo</u> Web stránky <u>obce Raškovice</u> Facebook <u>obce Raškovice</u> Web stránky <u>obce Krásná</u> Facebook <u>obce Krásná</u> Plakát Roll up „U člověka“</p>	<p>DISEMINACE: http://www.ucloveka.cz/aktualne.html https://www.prazmo.cz/aktuality https://www.facebook.com/obecprazmo/ http://www.raskovice.cz/cz/menu/5/ostatni/aktualityzobce/ https://www.moravka.info/novinky/ https://www.facebook.com/obecmoravka/ plakátovací plochy obcí Pražmo, Raškovice, Krásná, Morávka</p>	<p>Akce "Roveňský Svatoján" Roll up s informacemi o projektu umístěný během akce. V úvodu programu byly předané brožury a informace o projektu.</p>	
<p>21.-24.07.2022 Workshop v Experiment. Centra tradičních technologií v Příboře</p>	<p>Web stránky „U člověka“ Prezentace v CSS Český Těšín</p>	<p>DISEMINACE: http://www.ucloveka.cz/aktualne.html</p>	<p>Workshop v Experimentáriu Centra tradičních technologií v Příboře předávaná brožura a informace o projektu organizátorům akce. Informace o projektu předané členům a dobrovolníkům spolku U ČLOVĚKA CSS Český Těšín: Prezentace z workshopu Roll up s informacemi o projektu umístěn po dobu prezentace Informace a foto ukázky z akce s popisem projektu</p>	

Dátum aktivity	Typ média	Link	Opis aktivity	Príloha
15.09.2020	Setkání		Organizace setkání a navázání spolupráce s členy týmu KRZIKOPA - p. Katarzyna Dudzik, p. Karo Przewłoka a její manžel. Presentace projektu umožnila přesvědčit výše uvedené ke spolupráci v rámci samotného projektu.	
16.06.2021	Webová stránka, setkání	s.cuforum.pl	Návštěva a setkání s členy Koła Gospodyń Wiejskich z Przyszwowic u Gliwic. Presentace myšlenek a cílů projektu. Pozvánka k účasti v projektu. Naším průvodcem byla paní Olga Paleczna.	
14.07.2021	Kontakt		Presentace projektu, poskytnutí informací, které umožnily spolupráci při realizaci projektu s paní Martou Paszko, vedoucí oddělení etnografie muzeum w Gliwicích.	
19.08.2021	Facebook	https://www.facebook.com/CuForum	Keramické workshopy propagující design, a to výrobou keramických talířů s motivem slezské růže, charakteristické pro slezský kraj.	
21-22.08.2021	Facebook, webová stránka, roll-up	s.cuforum.pl https://www.facebook.com/CuForum	Propagace projektu, presentace projektu na akci Ľudových umeleckých remesel na Hrade Červený Kameň na Slovensku.	
13.09.2021	Webová stránka, setkání	s.cuforum.pl	Návštěva kulturního centra Karolinka v Radzionkowie s velkou sbírkou lidových kostýmů. Zapůjčili jsme si slezské kostýmy, představili jsme projekt, jeho předpoklady a cíle. Paní Hanna Flachová se ukázala jako osoba s velkými znalostmi, které s námi s vášní sdílela.	

21.09.2021	Plakát	s.cuforum.pl	Návrh a tvorba plakátu, propagujícího projekt.	
28.02.2022	Webová stránka	s.cuforum.pl	Návštěva krejčovského studia MERYNKA ve městě Świętochłowice se specializací na šití lidových kostýmů a jejich vypůjčku.	
22.05.2022	Webová stránka, roll-up	https://www.facebook.com/CuForum	Propagace projektu, prezentace projektu na akci Ľudových umeleckých remesel v Piešťanech na Slovensku.	
6-10.08.2022	Letáky		Propagace projektu mezi účastníky keramických workshopů na téma: „Ceramika w Drodze” (Keramika na cestách), obec Nowina u Henrykowa.	
11.08.2022	Letáky		Setkání a propagace projektu v pečovatelském domě v Gliwicích.	
13-14.08.2022	Facebook, webová stránka, roll-up, letáky	s.cuforum.pl https://www.facebook.com/CuForum	Propagace projektu, prezentace projektu na akci Ľudových umeleckých remesel v Senci na Slovensku.	

DISEMINAČNÁ TABUĽKA

ETNO DOM ZUZA

Dátum aktivity	Typ média	Link	Opis aktivity	Príloha
07.01.2021	Valné zhromaždenie		Na zhromaždení členov Etno domu ZUZA bol predstavený plán práce v rámci projektu Ľudový odev z aspektu tradície, propagácie a zachovania kultúrneho dedičstva.	
10.03.2021	Roll up Baner		Výroba roll up baneru pre prezentáciu projektu Ľudový odev.	
07.05.2021	Web strana	https://mufluz.wixsite.com/etnodomzuz	Výroba webovej stránky. Informácie o projekte KROJ uvedené na webovej stránke	
03.10.2021	Manifestácia Kovačický október.		Prezentácia výrobkov Etno domu Zuzá a prezentácia projektu Ľudový odev na manifestácii Októbrový bazár.	
10.10.2021	Manifestácia Detský jarmok.	https://www.youtube.com/watch?v=Y6dfkQsqVC4	Prezentácia projektu Ľudový odev na manifestácii Detský jarmok.	
23.10.2021	Manifestácia Rozspievané klenoty	www.rtvok.com	Prezentácia projektu Ľudový odev na manifestácii Rozspievané klenoty.	

30.03.2022	Informácia o projekte Ľudový kroj na základnej škole v Kovačici.		Predstavenie projektu Ľudový kroj – cieľov,aktivít a pod. kolektívu základnej školy v Kovačici.	
09.06.2022	Informačné brožúry o projekte Ľudový odev z aspektu tradície, propagácie a zachovania kultúrneho dedičstva v Mestskej knižnici v Kovačici.		Informovanie používateľov Mestskej knižnice v Kovačici o projekte Ľudový odev z aspektu tradície, propagácie a zachovania kultúrneho dedičstva vystavením brožúr.	
17.06.2022	Informačné brožúry o projekte Ľudový odev z aspektu tradície, propagácie a zachovania kultúrneho dedičstva v Galérii inzitného umenia v Kovačici.		Informovanie návštevníkov Galérie insitného umenia v Kovačici o projekte Ľudový odev z aspektu tradície, propagácie a zachovania kultúrneho dedičstva vystavením brožúr.	
27.08.2021	Novinový článok	https://hl.rs/	Text v Hlas ľudu	

Dátum aktivity	Typ média	Link	Opis aktivity	Príloha
21. - 8.2021 Šancefest Velká šance - Mosty u Jablunkova	Baner Facebook Web	https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pro-%C5%A0anci-244971522515103 https://ehutnik.cz/zpravy/sance-se-vratily-do-raneho-novoveku https://www.sancefest.cz/sancefest/ https://www.tesinskeslezsko.cz/clanek/sancefest-oslava-vyroci-400-let-od-vzniku-opevneni-velka-sance/	Šancefest v opevnění Velká šance v Mostech u Jablunkova, historický program a prezentace dobového oděvu a řemesel	
18. 9. 2021 Švédí v Těšíně	Baner Facebook Web	https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pro-%C5%A0anci-244971522515103 https://www.muzeumct.cz/aktuality/535-muzejni-noc-18-9-2021 http://www.skandinavskydum.cz/muzejni-noc-svedi-v-tesine-cesky-tesin/ https://ehutnik.cz/zpravy/svedi-obsadili-cesky-tesin	Muzejní noc v Historické budově Muzeu Těšínska v Českém Těšíně, historický program zaměřený na historická řemesla	
5. 7.11.2021 Prezentace projektu – Hrčava	Baner Facebook	https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pro-%C5%A0anci-244971522515103	Prezentace projektu Ľudový odev pro členy a příznivce spolku Šance pro Šanci v Hrčavě	
9.4.2022 Nebud' balvan, drž pevně ! Velká šance – Mosty u Jablunkova	Baner Facebook Web	https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pro-%C5%A0anci-244971522515103 https://www.facebook.com/NCSance https://www.zs-delnicka.cz/9-4-2022-velka-sance/	Akce pro děti a rodiče Nebud' balvan, drž pevně ve spolupráci se ZŠ a MŠ Dělnická Karviná a Návštěvníckého centra opevnění Šance, ukázky dobového historického oděvu v kontextu Velké šance	

<p>23. 4. 2022 Prezentace krojových součástí</p>	<p>Baner facebook</p>	<p>https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pro-%C5%A0anci-244971522515103</p>	<p>Prezentace krojových součástí těšínského lidového kroje, přednášková místnost Správní budova Muzea Těšínska, Český Těšín, lektorka etnografka Mgr. Lucie Kaminská</p>	
<p>20.5.2022 Muzejní noc v Českém Těšíně</p>	<p>Baner Facebook Web TV</p>	<p>https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pro-%C5%A0anci-244971522515103 https://www.facebook.com/muzeumtesinska https://www.muzeumct.cz/muzejni-noc-2022 https://polar.cz/porady/kulturni-okenko/kulturni-okenko-23-05-2022-17-24</p>	<p>Muzejní noc v Historické budově Muzea Těšínska v Českém Těšíně, historický program se zaměřením na prezentaci dobových řemesel</p>	
<p>28. 5. 2022 Prezentace těšínského lidového kroje</p>	<p>Baner Facebook</p>	<p>https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pro-%C5%A0anci-244971522515103</p>	<p>Prezentace těšínského lidového kroje, Historická budova Muzea Těšínska, Český Těšín, lektorka etnografka Mgr. Lucie Kaminská</p>	
<p>22.7.2022 Otevření Muzea trojmezí v Jablunkově</p>	<p>Baner Facebook Web TV</p>	<p>https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pro-%C5%A0anci-244971522515103 https://www.facebook.com/muzeumtesinska https://www.ceskatelevize.cz/porady/10122978233-udalosti-v-regionech-ostrava/422231100030722/cast/924937/ https://polar.cz/zpravy/frydeckomistecko/jablunkov/11000032530/knezna-lukrecie-v-jablunkove-otevreni-nove-muzeum-trojmezi</p>	<p>Slavnostní otevření Muzea trojmezí v Jablunkově, historický program a prezentace dobového oděvu a řemeslníků</p>	

<p>23.7.2022 Šancefest Velká šance - Mosty u Jablunkova</p>	<p>Baner Facebook Web</p>	<p>https://www.facebook.com/%C5%A0ance-pr-o-%C5%A0anci-244971522515103 https://www.facebook.com/NCSance https://www.sancefest.cz/sancefest-2022/ https://www.kudyznudy.cz/akce/sancefest-2022 https://www.gorolweb.cz/sancefest-2022-pozvanka-na-skvelou-akci/ https://zwrot.cz/2022/07/mosteckie-szance-znow-ozyly-wspolczesnosc-przeplatala-sie-z-historia/?fbclid=IwAR1CgxR0bVUr3Rsb9IXJ75kLjJqdJCLh_iSueFFxoom57XbEjOc5rdsivr8 https://wiadomosci.ox.pl/zaolzie-jadac-do-mosteckich-szancow-mozna-bylo-przeniesc-sie-w-czasie-o-cztery-wieki,76855?fbclid=IwAR0pZ6GmSoBRly5rCHqUa4kiJm9m5EFOs931INRJfhq43VK</p>	<p>Šancefest v opevnění Velká šance v Mostech u Jablunkova, historický program a prezentace dobového oděvu a řemesel</p>	
<p>3.8.2022</p>	<p>Brožurky</p>		<p>Projektové brožurky umístěny v Historické budově Muzea Těšínska v Českém Těšíně a v Muzeu trojmezí v Jablunkově</p>	

SLOVENSKO

V dejinách každého národa patrí významné miesto ľudovej kultúre, ktorú tvorili zvyky a obrady viažuce sa k jednotlivých životným etapám, piesne, tance, remeslá, hudba, rozprávky, povesti, príslovia a porekadlá, architektúra, odev a množstvo ďalších hmotných a nehmotných prejavov, ktoré mali v každej lokalite a regióne svoj osobitný kolorit.

Osobitné postavenie k ľudovej kultúre má tradičný odev – kroj, ktorý zaujíma laickú i odbornú verejnosť. To, čo sa zachovalo z tradičného odevu do súčasného obdobia je výsledkom dlhodobého vývoja, pretože kroj je omnoho starší ako módný odev.

V najstaršom období mali na tradičný odev veľký vplyv geografické prostredie a klimatické podmienky. Tie určovali základné materiály, ako ľan, konopné plátno, súkno, kožušiny z ktorých bol odev zhotovený. Základnou funkciou odevu a teda aj kroja, bola ochrana tela.

„Tradičný ľudový odev je nadčasový fenomén, súčasť nášho kultúrneho dedičstva. Slovensko, aké je malé, je nesmierne bohaté, rôznorodé, farebné. A platí tu niekoľkonásobne: Čo poza vršok zájdeš, to inší kroj nájdeš. Mali by sme si to vážiť, pokračovať v tom, čo nám zanechali naši predkovia, nepotvoriť to, nevymýšľať kadejaké pseudokroje, paškvyly, ale držať sa reguly, nadviazať na pôvodné. Ak premárnime šancu, utečie nám to pomedzi prsty a ďalším generáciám nezanecháme nič alebo spotvoreneniny. Preto je veľmi dôležité k tomuto fenoménu pristupovať veľmi zodpovedne a dôsledne.“

Túto funkciu plnili hlavne odevné súčasti základného a vrchného odevu. Predpokladá sa, že v minulosti sa pracovný a sviatočný odev skladal z rovnakých súčastí, ktoré boli z podobných materiálov. Len postupne sa vytváral osobitný sviatočný odev, ktorý sa svojou výzdobou, drahšími materiálmi a náročnejším spracovaním odlišoval od pracovného odevu.

Výzdoba sviatočného kroja určovala národná, lokálna, náboženská príslušnosť, ale aj vek, stav a spoločenské postavenie. K najväčším rozdielom dochádza v 19. storočí, pretože pribudli nové materiály, farby, priadze, stužky, čipky a ďalšie ozdobné prvky. Ľudový kroj sa začal odlišovať nie len podľa oblastí, ale aj podľa funkcie a príležitostí, kedy sa nosil. Ľudový odev sa rozdelil na denný, sviatočný a reprezentatívny kroj. Kroje z úrodných a bohatých krajov boli zhotovené z drahých látok, kašmíru, brokátu, atlasu, jemného plátna a zdobené bohatými výšivkami,

perličkami, flitrami. Kroje z hornatých, chudobných a zapadnutých krajov boli zhotovené z jednoduchších látok, väčšinou doma vyrobených, ako ľanové plátno, vlnená šatovka a hrubšie súkno. Výšivka bola bohatá, ale vyšitá len obyčajnými bavlnenými niťami.

Slovenský ľudový odev – kroj sa prvýkrát predstavil na národopisej výstave v Moskve, v roku 1867. Na tejto výstave získal mužský a ženský kroj z Liptovskej Lúžnej striebornú medailu. V roku 1873 zaujali bohaté slovenské kroje, výšivky a čipky na medzinárodnej výstave vo Viedni. Výstavu slovenských výšiviek v roku 1887 usporiadal spolok Živena v Martine. Na tejto výstave sa prezentovalo 1676 výrobkov z územia dnešného Slovenska, od Slovákov z Dolnej zeme, Moravy a Čiech.

Po 2. svetovej vojne za záujem o ľudovú kultúru presunul na vedecké inštitúcie, ľudové umelecké kolektívy a folklórne súbory. Praktické používanie krojov ustúpilo novším a

praktickejším odevom. Napriek tomu patrí Slovensko medzi krajiny, ktoré sú bohaté na ľudové tradície, umenie a ľudový odev. Patríme k štátom Európy, kde sa zachovávajú originálne ľudové kroje vo vysokej miere. Nie nadarmo sa hovorí, čo iná dedina, to iný kroj.

Na Slovensku rozlišujeme kroje podľa krajov a to na západoslovenské, stredoslovenské a východoslovenské kroje.

K najznámejším západoslovenským krojom patria kroje z oblasti Trnavy, Myjavy, Piešťan, Tekova a Trenčína. Sú bohato zdobené výšivkami so zlatými a striebornými nitami, hodvábom a perličkami. Ženy si hlavu zdobili čepcami z bielej čipky alebo pestrými výšivkami.

Zo stredoslovenských krojov sú najviac známe kroje z Detvy, Polomky, Terchovej, Liptovských Sliachov a Suchej Hory. Ľudové kroje z tohto regiónu majú krásne vyšívane súčasti odevov, ako je oplecko, zástera, lajblík a mužské košele. Aj mužské nohavice z týchto regiónov sú z pravého súkna a zdobené podľa rázovitosti obce. Ku krojom sa obúvajú krpce.

K najpestrejším krojom patria východoslovenské kroje. Najznámejšie sú tie z oblastí Šariš, Zemplín a Ždiar.

V súčasnej dobe sa používa ľudový odev – kroj sviatočný, ktorý výzdobou, doplnkami, charakteristikou je nositeľom regionálnych alebo lokálnych špecifík. Doteraz je na svadbách zaužívaný akt začepčenia nevesty. Ojedinele sa uskutočňujú krojované svadby, plesy.

Najväčšou a najbohatšou prehliadkou ľudových krojov sú celoslovenské a regionálne festivaly folklóru a ľudového umenia.

Napriek modernej dobe kroje prežívajú svoju renesanciu a je mnoho dedín, kde sú kroje využívané pri slávnostných príležitostiach a muži, ženy a deti si ich obliekajú s hrdosťou. Kroje patria v rodinách medzi vzácnosťami, ktoré sa dedia z generácie na generáciu.

Ľudovít Štúr vo svojom diele Starý a nový vek Slovákov napísal: „Pre nás sú naše kroje krásne a milujeme ich ako sokol vrchol hory a ako jeleň lesnú tiš...“

Piešťanský kroj

PIEŠŤANSKÝ KROJ

Obce ležiace v údolí Váhu od Nového Mesta nad Váhom po Piešťany mali spoločný odev, známy pod názvom piešťanský, hoci v samotných Piešťanoch sa už koncom 19. stor. Pôvodný kroj bol konopný a delil sa na dve formy: piešťanský a krakoviansky.

Asi v tom čase sa tam udomácnili nové techniky vyšívania (predošlé sa robili na konopnom plátne plochým stehom podľa počítanej nite). Boli to ploché stehy podľa predkreslenia a dierkovaná výšivka. Časom sa odlišili obce Bašovce, Častkovce, Krakovany, Očkov, Malé Orvište, Ostrov, Pobedim, Podolie, Horná Streda a Trebatice. Motívy tzv. krakovianskej výšivky boli drobné, kým v ostatných obciach ležiacich väčšinou na ľavej strane Váhu, bola výšivka plochým stehom i dierky väčšie. Vyšivali sa rukávce, čepce, zástery, šatky a mužské košele. Typické farby boli žltá, oranžová, zriedkavejšie červená, biela a modrá, v polovici 20. stor. i zelená a fialová. Piešťanský kroj sa používal ešte v 19. a na začiatku 20. Storočia. Postupom času ženy začali používať mestské oblečenie.

ŽENSKÝ PIEŠŤANSKÝ KROJ

Pre piešťanský kroj bola typická modro-žltá farebnosť. Modrá sukňa a zástera mali bledo modrú až tyrkysovú farbu, zvyčajne vyšívané bielou alebo

žltou dierkovou výšivkou. Pod prednou a zadnou zásterou je spodná sukňa-škrobenica. Na spodnej časti zadnej zástery je našitá čipka. Na prednej zástere je čipka aj na bočných stranách. Rukávce sú biele a bohato vyšívané žltou alebo oranžovou farbou, rovnako ako čepiec. Na rukávcoch je aj vyšívaný krezel volán okolo krku. Prišival sa osobitne. Na rukávce si ženy obliekali živôtik. Kroj dopĺňala široká stuha, uviazaná na mašlu na krížoch. Vydaté ženy nosili na hlave čepiec, vpredu vyšíty na zuby. Na jeseň a v zime sa nosili brokátové alebo plyšové šatky so strapcami. Ako obuv ženy nosili čižmy, alebo čierne šnurovacie topánky, alebo topánky s prackou.

MUŽSKÝ PIEŠŤANSKÝ KROJ

Mužský kroj tvorili nohavice z modrého súkna a lajblík. Nohavice zdobili točené šnúry a lajblík so štepovaním. Mužská košela slávnostná bola vyšívaná žltou dierkovou výšivkou.

Na nohách nosili muži čižmy.

Piešťanský kroj (popri trnavskom) je jedným z najbohatšie zdobených krojov západného Slovenska s veľmi vyspelou výšivkovou technikou. V prvej polovici 20. stor. sa stal reprezentatívnym slovenským krojom na rozličných podujatiach doma i v zahraničí.

SRBSKO

O vojvodinských Slovákoch sa často hovorí ako o fenoméne, ktorý pretrváva viac ako dve storočia a úspešne odoláva vplyvom multietnického prostredia a tiež je priekopníkom v zachovávaní tradícií a rozvíjaní nových foriem slovenskej kultúry.

Príchodom na územie dnešnej Vojvodiny si Slováci so sebou priniesli špecifické obyčaje, zvyky, kultúru, tradičnú kuchyňu. Viac ako 90% pôvodných prisťahovalcov boli evanjelici, ktorí si do nového domova priniesli evanjelickú vieru. Dôležitými osobami v každej novovzniknutej obci bol evanjelický farár a učiteľ, ktorý vyučoval v slovenskom jazyku. Na Dolnú zem sa odsťahovali Slováci z oblastí Novohradu, Hontu, Liptova, Oravy, Podunajska a Piešťan. Medzi obce s prevažne slovensky hovoriacim obyvateľstvom patrí Báčsky Petrovec, Padina, Kovačica, Kysáč, Kulpín, Hložany, Selenča, Pivnica. Vojvodinskí Slováci si veľmi dobre uvedomujú svoj pôvod. Kultúrne spolky zachovávajú pôvodné tradície

a samozrejme tradičný odev. Pretože sa Slováci na Dolnú zem sťahovali z rôznych prostredí, formoval sa svojrázny typ slovenského ľudového odevu. Slovenský ľudový odev vo Vojvodine, hoci je jednotný, má svoje varianty, ktoré sa vyskytujú medzi jednotlivými oblasťami a dedinami.

V slovenskom odevu poznáme starší typ ľudového kroja, ktorý sa používal do konca prvej svetovej vojny a nový typ ľudového kroja, ktorý sa

nosil do konca druhej svetovej vojny a najnovší typ, ktorý zahrňa archaické prvky ako i prvky meštianskeho odevu. Spoločné pre všetky typy slovenského ľudového odevu sú základné časti odevu: rubáč, oplecko, široká sukňa, keteňa, pruslak, ručník, ktorých strih, spôsob zdobenja a materiál určujú, ktorému typu odevu patria. Pre starší typ ľudového odevu je charakteristické to, že pozostáva z menšieho počtu sukien /2-3/ po

členky, jemne naberaných a menej zdobených. Na sukňu sa nosila zástera. Na hornej časti je oplecko, rukávce a ručník alebo pruslak. Pre novší typ ľudového odevu je charakteristický väčší počet sukni /7-8/.

O kráse a drahocennosti ľudového kroja vo Vojvodine hovorí aj to, že boli najväčším bohatstvom v rodine. Boli zhotovené zo vzácných materiálov a ručne vyšívane výšivkami. Kroje si ľudia chránili a starali sa o ne. Dievčatá kroje dedili po predkoch. Iba v najväčšej núdzi ich predali. O ich vzácnosti svedčí aj to, že za jeden hodvábný ručník si mohli kúpiť materiál na stavbu celého domu.

Vo vojnovom čase si kroje aj zakopali do zeme, aby im ich nevzali, aby zostali v rodine ako najväčšia hodnota.

V najnovšom type ženského kroja, ktorý používa mladšia generácia je príznačné používanie súčastí mestského strihu. Sukne sú kratšie po kolená a široké, keteňa je bohato zdobená.

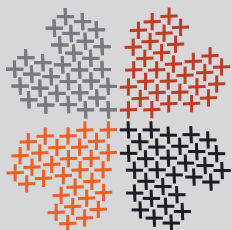
Najdôležitejšími organizáciami, ktoré zachovávajú tradíciu ľudových krojov sú ženské spolky. Medzi najstaršie ženské spolky patrí spolok v Kovačici, ktorý vznikol ešte v roku 1920. Členky spolkov sa venovali edukačnej činnosti so zámerom zachovania ľudových tradícií. Ženy si popri svojej práci našli čas a venovali sa vyšívaniu a zhotovovaniu ľudového odevu. Významnou činnosťou je aj zberateľská činnosť a uskutočňovanie výstav krojov.

V súčasnosti sa v Kovačici a v Padine ľudové kroje obliekajú hlavne na svadbe a na rôznych slávnostiach, festivaloch ľudových piesní a tancov, v kostole alebo na dedinských oslavách.

Ľudový odev ako súčasť života a kultúry Slovákov, prťahovaných pred viac ako dvomi storočiami je najviditeľnejší symbol národnej identity.

ČESKÁ REPUBLIKA

SLEZSKO

V Českej Republike, v oblastiach spojených s historickým delením, v Čechách, na Morave a v Slezsku mali kroje ľudových vrstiev spoločnosti dosť zložitý vývoj. Na rozdiel od odevu vyššej spoločnosti, ľudový odev sa dá označiť čisto historicky iba okrajovo.

Charakter ľudového odevu sa vyvíjal na tomto území pozvoľna a v priebehu storočí. Čím ďalej do histórie, tým je známych menej konkrétnych informácií. Ako výskumný materiál boli často použité obrazy, rytiny aj literárne diela, kde autori často presne popísali tradičný odev daného kraja.

Ľudový odev – kroj na Morave sa dá rozdeliť do dvoch skupín, ktoré kopírujú dva civilizačné prúdy:

- Západná Morava, ktorá bola ovplyvnená mestskou módou /západná, stredná Morava, Opavsko, Hlučínsko/ Na

zhotovenie ľudového odevu sa používali látky továrenskej výroby, jemne spracovaná vlna, bavlna a hodváb. Ľudový odev tu stratil svoj charakter už v polovici 19.storočia a zmenil sa na odev mestský. Obecne platilo, že najskôr ľudový odev odkladali muži, ženy boli konzervatívnejšie. V miestach vzdialených od priemyslových stredísk si ľudový odev ponechával archaické súčasti / šatka, ženský spodný odev, rubáč, halena/ Východná Morava, ktorá bola konzervatívnejšia na využívanie domácich zdrojov. Ľudový odev prežil do 20.storočia a na niektorých miestach pretrváva dodnes. /Slovácko/ K najzachovalejším oblastiam patrí región Tešínska s rázovitou goralskou oblasťou v juhovýchodnej hornej časti, na trojmezí Česka, Poľska a Slovenska.

Slezsko je regiónom, kde sa

v minulosti miešali poľské, nemecké a moravské vplyvy a táto rôznorodosť dala ľudovej kultúre neopakovateľnú podobu. Doslova v priamom prenose poznáte tunajší kolorit pri každom rozhovore s ľuďmi. V nárečí sa odráža to, že tento región na pomezí Českej republiky, Slovenska a Poľska sa tvoril doslova bez hraníc. Tu je folklór stále súčasťou každodenného života.

Geografická rôznorodosť dala vzniknúť niekoľkým odlišným krojovým typom. Goralský kroj je príbuzný valašskému kroju. Kroj tešínskych Valachov a jablunkovských Jackov poukazuje na bohatstvo tešínskych a jablunkovských

mešťanov. Ženské kroje vynikali množstvom strieborných šperkov, medzi ktoré patrili bohatý široký pás. Mužský kroj bol tiež bohatý na strieborné šperky- gombíky a retiaz-

ky, ktorými boli ozdobené kabátce.

Podobne aj vývoj Slezského ľudového odevu formovali priemyslové centrá a veľké mestá s robotníckym základom./Třinec, Ostrava, Opava/ a na druhej strane pretrvával odev karpatského typu.

V období okolo polovice 19.storočia nastali na vidieku veľké zmeny.

Ústup feudálnych väzieb znamenal pre chudobnejšie vrstvy možnosť pracovať v mestách, kde sa rozvíjal priemysel. Nastal pohyb obyvateľstva a odloženie krojov. Tento proces neprebíhal všade rovnako. V prvom rade zasiahol chudobnejšie Ostravsko. Svojim tempom sa rozvíjali aj mestá a dediny v ich okolí. Prezvali novinky v oblečení, materiáloch, strihov, štýly výzdoby a doplnky. V tomto duchu sa modernizovali

kroje napríklad na Opavsku a u bohatých vrstiev obyvateľstva.

V poľnohospodárskych oblastiach sa odev vyvíjal odlišne. Tunajšie dedinské kroje sa neodkladali ani príliš nemodernizovali. Práve naopak. Zvyšovala sa ich farebnosť a bohatosť výšiviek. Tento proces bol typický pre južnú Moravu. 20.storočie znamenalo pre život a teda aj pre spôsob nosenia krojov veľké zmeny. Do 1.svetovej vojny sa v tradičnom odevu príliš nezmenilo, ale zvýraznila sa jeho úžitkovosť. Po druhej svetovej vojne používanie a nosenie krojov ustúpilo modernejším odevom a materiálom. Kroje Těšínskeho Slezska sa delia :

1. Těšínsky kroj / Těšín a podhorské oblasti/
2. Jablunkovský kroj /v najbližšom okolí mesta Jablunkova/

3. Goralský kroj / Moravskoslezské Beskydy/

4. Orlovský kroj /okolie Orlové, Karviné, Bludovic, Slezské Ostravy/

5. Bohumínsky kroj
V súčasnosti sa ľudový odev používa v spojení s tradíciami, ako sú masopustné zábavy, folklórne festivaly. Ľudové tradície v oblasti Těšínska sú iné, ako ich pozná turista z dedín na južnej Morave alebo Hanej. Tu, na Těšínsku návštevník na prvý pohľad pozná, že život ľudí ovplyvnili drsné životné podmienky. Kroje sú skôr praktické a jednoduchšie, ale v tom je ich krása. Mesto Cieszyn, kolíska tohto kroja, sa nachádzalo na križovatke dôležitých obchodných ciest /Moravská brána, Jablunkovský priesmyk/ vedúcej z východu na západ a z juhu na sever. Těšínsky odev bol

vyrobený hlavne z drahých továrenských látok. Dámsky odev mal príznačné rysy, typické iba pre tento región. Jeho výraznosť bola daná hlavne bohatou výšivkou zlatými alebo striebornými niťami na bruškách šatov a bohatými šperkami z imitácie striebra a niekedy boli pozlátené.

Dochované materiály umožnili konštatovať, že tēšínsky kroj koncom 18.storočia nosili meštania z Tēšína. Začiatkom 19. Storočia začal mužský odev postupne zanikať, zatiaľ čo ženský kroj sa ďalej rozvíja. Začal sa využívať v centrálnej časti Tēšínskeho Slezska, teda v okolí Tēšína a Skoczowa a na severozápadných svahoch Slezských Beskyd, na území obývanom hlavne obyvateľmi Wałasky.

Prelom 19. a 20. storočia priniesol ďalšie rozšírenie tēšínskeho ženského odevu. To platí pre poľskú aj českú časť regiónu. Tento stav ovplyvnila Macierz Ziemi Cieszyńskiej – organizácia pôsobiaca v týchto oblastiach od roku 1885.

Po prvej svetovej vojne – po rozdelení Tēšínska v r.1920 sa menili nielen prvky a kombinácie, ale aj materiály a strihy. Po tomto období sa už nikdy nevrátili do svojej tradičnej podoby. Začali sa používať novo dostupné suroviny na výrobu tradičných krojov. Príkladom je zjednodušenie strihu kabotku a nahradenie ručného zdobenia strojovou výšivkou a krajkou. Tēšínsky pás sa začal vyrábať na gume alebo gurtu a zdobiť koráčkami, pričom pôvodne používaných materiálom bolo striebro.

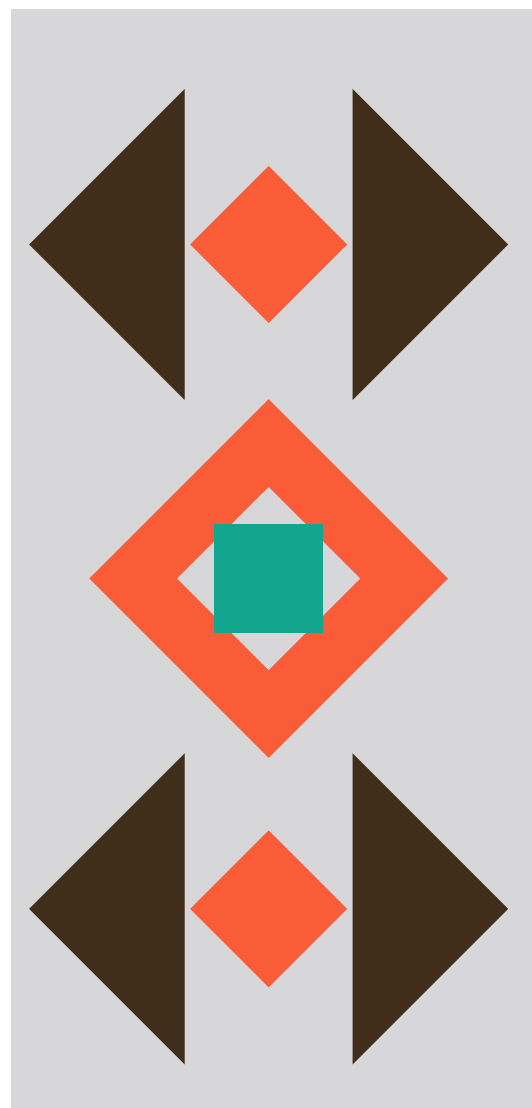
Mesto Cieszyn, kolíska tohto kroja, sa nachádzalo na križovatke dôležitých obchodných ciest /Moravská brána, Jablunkowaky priesmy/ vedúcej z východu na západ a z juhu na sever. Tēšínsky odev bol vyrobený hlavne z drahých továrenských látok. Dámsky odev mal príznačné rysy, typické iba pre tento región. Jeho výraznosť bola daná hlavne bohatou výšivkou zlatými alebo striebornými niťami na bruškách šatov a bohatými šperkami z imitácie striebra a niekedy boli pozlátené.

Dochované materiály umožnili konštatovať, že tēšínsky kroj koncom 18.storočia nosili meštania z Tēšína. Začiatkom 19. Storočia začal mužský odev postupne zanikať, zatiaľ čo ženský kroj sa ďalej rozvíja. Začal sa využívať v centrálnej časti Tēšínskeho Slezska, teda v okolí Tēšína a Skoczowa a na severozápadných svahoch Slezských Beskyd, na území obývanom hlavne obyvateľmi Wałasky.

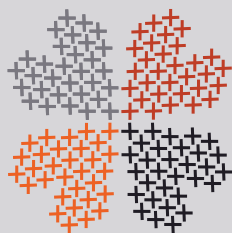
Prelom 19. a 20. storočia priniesol ďalšie rozšíre-

nie tēšínskeho ženského odevu. To platí pre poľskú aj českú časť regiónu. Tento stav ovplyvnila Macierz Ziemi Cieszyńskiej – organizácia pôsobiaca v týchto oblastiach od roku 1885.

Po prvej svetovej vojne – po rozdelení Tēšínska v r.1920 sa menili nielen prvky a kombinácie, ale aj materiály a strihy. Po tomto období sa už nikdy nevrátili do svojej tradičnej podoby. Začali sa používať novo dostupné suroviny na výrobu tradičných krojov. Príkladom je zjednodušenie strihu kabotku a nahradenie ručného zdobenia strojovou výšivkou a krajkou. Tēšínsky pás sa začal vyrábať na gume alebo gurtu a zdobiť koráčkami, pričom pôvodne používaných materiálom bolo striebro.

POL'SKO

na odevu a jeho odlišení vďaka bohatstvu. Odev sa stal poznávacím znakom, ktorý komunikoval status majiteľa. Najbohatšie kroje, bohato zdobené kvalitnými materiálmi, cenené pre svoju hodnotu, prežili celé generácie a dodnes sa používajú pri cirkevných sviatkoch (dnes aj novošitých) – najmä pri tých, ktoré sa slávia v Piekaroch Śląskie. O renesancii kroja, ktorý sa od začiatku 20. storočia pomaly vytrácal v prospech lacnejšieho mestského odevu, svedčí aj množstvo štúdií na tému kroj od 90. rokov 20. storočia.

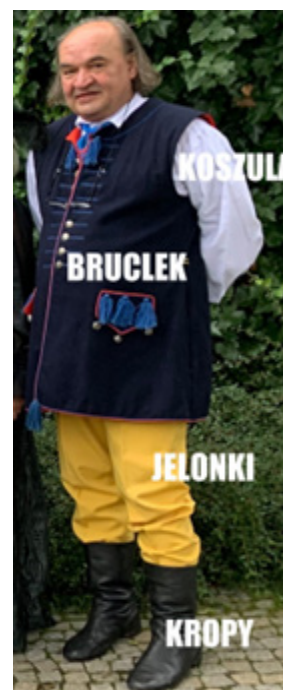
SLEZSKO

TRADIČNÝ LUDOVÝ ODEV V SLIEZSKU.

Ľudové kroje v poľskom Sliezsku sú rozmanité a nedá sa hovoriť o jednom vzore. Pri prezeraní albumov je ľahké určiť historické hranice regiónov podľa rozdielov vo vzhľade odevu. Vo všeobecnosti rozlišujeme kroje: Rozborski, Pszczyński, Ratiborzski, Cieszyński a kroje sliezskych horalov. Spoločným znakom ženských kostýmov je princíp stáleho spojenia spodničky s podprsenkou - tzv. Spodnička (šaty bez rukávov). Tiež biela ľanová blúzka nosená pod podprsenkou, dámsky kaftan voľného strihu nazývaný jakla, nosený cez šaty. Rozbarski kroj je často vnímaný ako sliezsky ľudový odev. Názov pochádza od mesta Rozbark (v súčasnosti okres Bytom). Vo svojej najcharakteristickejšej pod-

be sa nosil v obciach Bytom a Piekary Śląskie. Ako ikonu sliezkeho štýlu sme tento odev vybrali na prezentáciu počas vzdelávacích aktivít v Českom Těšíne.

Rozvoj ľudového odevu nastal koncom 19. storočia, čo súviselo so zlepšením sociálnej a hospodárskej situácie. Nárast blahobytu zvýšil možnosti starostlivosti o zovňajšok, čo sa prejavilo

Banícka uniforma

Sako je vyrobené z čierneho krepu. Sako má kovové gombíky s perlou a železkom (banícke kladivá). Banský symbol na golieri saka.

Výrazným prvkom odevu je pokrývka hlavy - banícke čáko. Banícke čáko (z nemeckého tschako, z maď. csákó) je vysoká tuhá čiapka s plochým dnom vyrobená z kartónu a má výšku 12,5 cm. Je pokrytá čiernym krepom. Na prednej strane má banícky znak a na ľavej strane chochol kohúta. Farba peria a čalúnienia na šaku určovala postavenie baníka, jeho postavenie v baníckej hierarchii.

SLÁVNOSTNÁ BANÍCKA UNIFORMA

Špeciálnym príkladom éry priemyselného rozvoja sú banícke gala šaty. Poľskú tradíciu baníckeho odevu zaviedol Stanislav Staszic v roku 1817 v banskom zbore. Zbor bol rozdelený do ôsmich tried, piatich duchovných a troch robotníckych tried. Oblečenie bolo podľa vzoru vojenských uniforiem. Triedne uniformy sa od seba mierne líšili. Banský riaditeľ mal na sebe generálsku uniformu, ktorá pozostávala z tmavého fraku, bielych nohavíc zastrčených do vysokých čižiem a klobúka v podobe piroha.

GALA UNIFORMA

Slávnostná banícka uniforma sa nosí s odznakmi baníckej hodnosti. K tejto uniforme sa nosia biele rukavice a ku kabátu sa nosí biele šál. Na uniforme sa nosia rády a vyznamenania. Skladá sa zo saka a nohavíc (pre ženy je k dispozícii sukňa) a čáko (klobúk)

PREPARED BY

Citizens' Association Traditional Folk Arts and Crafts.

Material and published photographs have been provided by the project partners.

ĽUDOVÝ ODEV
z aspektu tradície,
propagácie a zachovania
kultúrneho dedičstva

ERASMUS PLUS

Enriching lives, opening minds.

This project was implemented with the financial support of the European Union. Only the authors of the materials and articles who contributed into the brochure are responsible for their contents. This brochure does not represent the opinions of the European Commission, and the European Commission shall not be responsible for the use of information contained in the brochure

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Design

DANIEL VALOVEC

Etno dom Zuza,
Srbsko

dartlamp@gmail.com